

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

SITUAČNÍ A VÝHLEDOVÁ ZPRÁVA KVĚTINY A OKRASNÉ ROSTLINY

2024

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

ZDROJE INFORMACÍ, ZPRACOVATELÉ PODKLADŮ:

Český statistický úřad, Praha
Ministerstvo zemědělství, Praha
Svaz květinářů a floristů ČR, Olomouc
Svaz školkařů ČR, Olomouc
Školkařský svaz Ovocnářské unie ČR, Holovousy
Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský, Brno
Státní zemědělský intervenční fond, Praha
Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond, a.s., Praha
Mezinárodní asociace zahradnických producentů
(International association of horticultural producer) - AIPH

Odbor rostlinných komodit MZe

Autorky:

Bc. Irena Buchtová, MZe

Ing. Miroslava Czetmayer Ehrlichová, MZe

Ředitel odboru:

Ing. Zdeněk Trnka, MZe

Autor fotografie:

Ing. M. Nachlingerová, SKF

Vedení odboru touto cestou děkuje za spolupráci všem zpracovatelům podkladů.

Situační a výhledové zprávy jsou pro všechny zájemce z řad studentů, pedagogů odborných škol a podnikatelských subjektů a dalších k dispozici v budově Ministerstva zemědělství.

Dále jsou rovněž k dispozici na stránkách: www.mze.gov.cz, navigace – zemědělství, rostlinné komodity, okrasné rostliny – situační a výhledové zprávy.

Vydalo: Ministerstvo zemědělství, Těšnov 65/17, 110 00 Praha 1
internet: www.mze.gov.cz, e-mail: info@mze.gov.cz

ISBN 978-80-7434-775-7, ISSN 1211-7692, MK ČR E 11003

SITUAČNÍ
A VÝHLEDOVÁ
ZPRÁVA
KVĚTINY
A OKRASNÉ ROSTLINY

ZÁŘÍ
2024

OBSAH

Úvod	3
Souhrn	3
ČÁST A – Obecná část	5
Zásahy státu a opatření EU	5
Regulace podnikání a obchodu uvnitř EU	5
Společná organizace trhu EU – živé rostliny a květiny	6
Vnější obchodní politika EU	7
Daňová politika	9
Dotační politika	9
Normy jakosti a požadavky na rozmnožovací materiál	19
Právní předpisy ČR vztahující se k sektoru	20
Zapojení ČR do mezinárodní spolupráce a obchodu	23
Spolupráce odborné praxe a státní správy	24
ČÁST B – Květinářství a školkařství ve světě a v EU	25
Květinářství a školkařství ve světě	25
Květinářství a školkařství v EU	26
ČÁST C – Květinářství a školkařství v ČR	29
ČÁST D – Květinářství v ČR	30
Současný stav českého květinářství	30
Spotřeba a užití květin v ČR	31
Cenový vývoj květin	33
Zahraniční obchod ČR s květinami	34
ČÁST E – Školkařství ovocných druhů v ČR	39
Současný stav českého školkařství ovocných druhů v ČR	39
Kvalita produkce, vývojové trendy a trh se školkařskými výpěstky ovocných druhů	44
Cenový vývoj školkařských výpěstků ovocných druhů	45
Zahraniční obchod ČR se školkařskými výpěstky ovocných druhů	47
ČÁST F – Školkařství okrasných druhů v ČR	48
Současný stav českého školkařství okrasných druhů	48
Spotřeba a užití školkařských výpěstků okrasných druhů v ČR	50
Cenový vývoj výpěstků okrasných druhů	51
Zahraniční obchod ČR se školkařskými výpěstky okrasných druhů	52

ÚVOD

Předkládaná Situační a výhledová zpráva „Květiny a okrasné rostliny“ (SVZ OKR) má za cíl popsat souhrnně sektor květinářství a školkařství ovocných a okrasných druhů v České republice. Dále pak předložit odborné veřejnosti ucelený přehled o postavení tohoto sektoru v tuzemském, evropském i světovém prostředí, včetně legislativního zázemí v rámci společné zemědělské politiky EU i zemědělské politiky ČR. SVZ OKR 2024 navazuje na SVZ OKR z roku 2022. Uvedené zahradnické oblasti nejsou předmětem pravidelných statických šetření, proto předkládaný přehled vznikl především na základě dat jednotlivých odborných svazů.

SOUHRN

Oblast květinářství a školkařství okrasných druhů společně se školkařstvím ovocných druhů jsou nedílnou součástí zemědělské rostlinné výroby. Vyznačují se několika společnými charakteristikami, mezi které patří především vysoká intenzita produkce, velký podíl ruční práce a používání speciálních pěstebních technologií zahrnujících speciální mechanizaci a pěstební plochy (skleníky, fóliovníky, kontejnerovny). Produkty jsou nepotravinářského charakteru. Pěstuje se velký počet rodů, druhů, odrůd a kultivarů různými zahradnickými postupy. Pěstební plochy jednotlivých podniků nejsou velké a často jsou pod úrovní základní minimální výměry pro přímé platby.

V ČR jsou květinářství a školkařství zahradnickými obory s velmi dlouhou tradicí, zručnost a zkušenosti českých zahradníků byly vždy pojmem. Květinářské a školkařské výpěstky nacházejí uplatnění ve výsadbách trvalých kultur a ve výsadbách uskutečňovaných v rámci programů na ochranu přírody, krajiny a městské zeleně.

Od roku 2021 se produkce sektoru okrasného zahradnictví a školkařství mírně zvyšovala. V roce 2023 dosáhla v ČR produkce květin a školkařských výpěstků podle údajů ČSÚ hodnoty 4,9 mld. Kč, což představovalo 5,2% podíl na celkové tuzemské rostlinné výrobě v tomto roce a 2,9 % na celkové zemědělské produkci ČR.

Tuzemská květinářská produkce podle šetření Svazu květinářů a floristů ČR (SKF) v letech 2022 a 2023 stagnovala, což v sektoru květinářství lze v mezinárodním srovnání považovat za úspěch. Množstevní produkce se snižuje, ale průměrné realizační ceny se zvyšují. V roce 2022 produkce květinářství meziročně mírně vzrostla na hodnotu 2,79 mld. Kč, v roce 2023 došlo k mírnému poklesu na 2,77 mld. Kč. Z důvodu intenzifikace výroby, a především prodejem všech napěstovaných květin po ztrátách v roce 2020 vlivem pandemie COVID-19, se v roce 2021 spotřeba květin výrazně zvýšila téměř o 12 % na 1 360 Kč/os./rok. Vliv mělo také navýšení cen květin v souvislosti s růstem cen energií, materiálů, dopravy, mezd. V následujících letech se spotřeba květin opět zvýšila, a to až na 1 570 Kč/os./rok v roce 2023. Zvýšení realizačních cen za produkci z důvodu zvýšení cen vstupů se propisuje také do výsledků maloobchodního prodeje, kdy se za méně prodaných kusů dosahuje vyšších tržeb.

Bilance zahraničního obchodu s květinářskými produkty zůstává výrazně pasivní. V roce 2022 vzrostlo záporné saldo meziročně o 10,5 % na hodnotu 4,97 mld. Kč, v roce 2023 se opět zvýšilo o téměř 2 % na hodnotu 5,1 mld. Kč. Největší podíl v dovozu květin do ČR zaujímaly čerstvé řezané květiny, pokojové rostliny okrasné květem a okrasné listem. Největším dodavatelem bylo tradičně Nizozemsko, které se na celkovém dovozu květin podílelo téměř 67 %. Dalšími velkými dodavateli bylo též Německo, Ekvádor, Itálie, Kolumbie a Polsko.

Objem tuzemské školkařské produkce se v posledních dvou letech snižuje z důvodu krize v oblasti profesionálního ovocnářství i v odbytu školkařských výpěstků určených pro soukromé zahrady. Naproti tomu mírně roste podíl ovocných výpěstků určených do krajiny, zvyšuje se poptávka po výpěstcích

pro tzv. agrolesnictví. Ovocné školky (všechny skupiny porostů, včetně ploch matečnic a podnoží) zaujímaly v ČR v roce 2023 rozlohu 293 ha, zatímco ještě v roce 2019 zaujímaly výměru okolo 350 ha. V roce 2024 se plochy školek zvýšily, ovšem nárůst byl způsoben spíše množstvím nevydobytych a neodbytych partií ponechaných na stanovišti nežli skutečným nárůstem produkčních ploch. Výrazný pokles ploch je způsoben jak snížením produkce školkovaných podnoží (cca o 30 % v roce 2022 a o 10–30 % v roce 2024), tak i osiva ovocných druhů pro produkci generativních podnoží.

Celková tuzemská produkce výpěstků ovocných druhů podle šetření ÚKZUZ poklesla v roce 2022 meziročně téměř o 14 % na téměř 14,0 mil. ks, v roce 2023 došlo ke zvýšení na 15,4 mil. ks, díky výraznému nárůstu produkce jahodníku. **Bilance zahraničního obchodu s ovocnými výpěstky** se od roku 2015 pohybuje v kladných hodnotách. Dovoz školkařských výpěstků ovocných druhů má střídavou tendenci. V roce 2022 dovoz výrazně vzrostl oproti předchozímu roku o 43 % na hodnotu 119,2 mil. Kč, avšak v roce 2023 došlo k opětovnému poklesu (téměř o 23 %) na 92,3 mil. Kč. Obdobný vývoj zaznamenal i vývoz školkařských výpěstků ovocných druhů, který se v roce 2022 zvýšil o 40 % na hodnotu 183,2 mil. Kč. V roce 2023 však došlo k poklesu o téměř 32 % na hodnotu 125,2 mil. Kč. Kladné saldo tak v roce 2023 dosáhlo hodnoty 32,9 mil. Kč. Školkařské výpěstky ovocných druhů jsou do ČR dováženy z tradičních destinací, a to zejména z Nizozemska, Polska, Německa, Itálie a Maďarska. Domácí výpěstky pak směřují především na Slovensko a do Itálie, dále také do Francie, Rakouska a Maďarska.

Průběh počasí a vegetace v posledních letech dokladuje probíhající změny klimatu, kdy se stále více projevují teplotní a srážkové extrémy, jako jsou silné jarní mrazy, extrémní dlouhodobá sucha, mimořádně vysoké teploty vzduchu nebo nadměrné dešťové srážky způsobující mnohde katastrofické záplavy.

Tuzemská produkce okrasných dřevin zažívá v současné době rovněž stagnaci. Oproti roku 2022, kdy výměra ploch školek dle údajů Svazu školkařů ČR (SŠ ČR) činila 1 292 ha, došlo v roce 2023 k nepatrnému poklesu na 1 181 ha. V roce 2024 je v ČR registrováno celkem 1 104 školkařských ovocných i okrasných subjektů. Velká část převážně drobných pěstitelů však není organizována v žádném svazu nebo sdružení. Skutečnost, že tito pěstitelé nejsou ze zákona registrovaní ve Svazu školkařů či jiné profesní organizaci, sebou nese problémy při získávání a předávání jakýchkoliv informací.

Vzhledem k nedostatku investic chybí v ČR specializované školkařské provozy, a proto většina výchozího řízkovaného školkařského materiálu (kromě několika mála velkých školek) je nakupována v zahraničí. Tato skutečnost způsobuje snižování rozmanitosti okrasného sortimentu na trhu, postupnou ztrátu vnitřního trhu, postupnou ztrátou domácích odrůd a odborných znalostí. Výchozí školkařský materiál se prozatím v ČR množí pouze výsevem nebo roubováním.

Bilance zahraničního obchodu s okrasnými dřevinami je dlouhodobě pasivní. V roce 2022 vzrostlo záporné saldo na hodnotu 1,22 mld. Kč (tj. meziroční zvýšení o 16 %). V roce 2023 došlo naopak k meziročnímu poklesu záporného salda o 7,7 % na hodnotu 1,13 mld. Kč. Dovoz produktů okrasného školkařství do ČR v roce 2023 dosáhl hodnoty 1,40 mld. Kč, tj. pokles oproti předchozímu roku o 2,2 %. Nejvíce dováženou skupinou byly tradičně venkovní rostliny jednoleté a víceleté, které se podílely více než 61 % na celkovém dovozu. Dalším významným artiklem dovozu je skupina mladých a venkovních rostlin. K nejvýznamnějším dodavatelům školkařských výpěstků do ČR patřilo tradičně Nizozemsko, dále Německo, Itálie, Slovensko a Polsko. Vývoz školkařských výpěstků v roce 2023 vzrostl meziročně téměř o 30 % a dosáhl hodnoty 272,0 mil. Kč. Vedle vývozu na Slovensko, kam směřovalo až 64 % školkařských výpěstků, se vyváželo ve větší míře také do Polska, Německa, Maďarska a Rumunska. Nejsilnější vývozní položkou je skupina mladých a venkovních rostlin.

ČÁST A – OBECNÁ ČÁST

ZÁSAHY STÁTU A OPATŘENÍ EU

Do této kapitoly je zahrnuto:

- Regulace podnikání a obchodu uvnitř EU
- Společná organizace trhu EU – živé rostliny
- Vnější obchodní politika EU v oblasti květin a okrasných rostlin
- Daňová politika
- Dotační politika
- Normy jakosti a požadavky na rozmnožovací materiál
- Právní předpisy vztahující se k sektoru
- Zapojení ČR do mezinárodní spolupráce a obchodu
- Spolupráce odborné praxe a státní správy

Regulace podnikání a obchodu uvnitř EU

V rámci Evropské unie, jejímž členem se od 1. 5. 2004 stala i Česká republika, nejsou pro pohyb zboží stanovena žádná cla ani kvóty. Pro dovozy zboží ze zemí, které nejsou součástí EU, platí společný celní sazebník.

Vzhledem k neexistenci hraničních kontrol a celního řízení mezi státy EU vznikla povinnost evidovat daňové a statistické údaje. Nesplnění této povinnosti je sankcionováno. Statistikou vnitřního obchodu se zabývá systém **INTRASTAT** (informace na www.czso.cz). Systém Intrastat je povinný pro všechny členské státy EU, není však jednotný v oblasti sběru prvotních údajů (např. ve formě výkazu, v organizačním zabezpečení, v rozlišení obchodních transakcí, ve sběru některých údajů a způsobu jejich vykazování, ve výši prahů pro vykazování apod.).

Povinnost vykazovat data pro Intrastat v ČR vzniká osobám (právníkům i fyzickým) registrovaným nebo identifikovaným v ČR k DPH, které vyvezly zboží do jiného členského státu anebo dovezly zboží z jiného členského státu, a to v hodnotě dosahující prahu pro vykazování údajů do Intrastatu.

Zpravodajskými jednotkami se mohou stát nejen tzv. plátcí DPH, včetně zastupujících členů skupin spojených osob registrovaných k DPH jako skupiny v souladu s ustanovením § 5a až 5c zákona o DPH, ale i právnické osoby, jako jsou např. veřejnoprávní instituce, státní orgány, orgány samosprávy a jiné, které jsou podle zákona o DPH osobami identifikovanými k dani. Povinnost vykazovat data pro Intrastat může vzniknout také zpravodajským jednotkám, které jsou osobami registrovanými k DPH současně v ČR i v jiném členském státě a v ČR nemají své sídlo, místo podnikání nebo provozovnu, nebo i zahraniční osobám s daňovou povinností k DPH v ČR. Místně příslušným celním úřadem pro odevzdávání výkazů pro Intrastat i pro registraci k elektronickému předávání těchto výkazů je pro tyto zpravodajské jednotky Celní úřad pro hlavní město Prahu.

Práh pro vykazování je limit hodnoty vyvezeného nebo dovezeného zboží, který si zpravodajská jednotka musí sama počítat od začátku každého kalendářního roku anebo ode dne přidělení DIČ k DPH, a to zvlášť za vyvezené a zvlášť za dovezené zboží. Výše prahu je od 1. ledna 2024 stanovena na 15 mil. Kč fakturované hodnoty jak pro vyvezené, tak pro dovezené zboží.

Pokud **zpravodajská jednotka** splní určité podmínky, může využít zjednodušené hlášení, které umožňuje po splnění určitých podmínek vykazovat údaje pro Intrastat jedenkrát ročně bez uvedení podrobných údajů o zboží. Základní podmínkou je dosáhnout prahu pro vykazování ve výši 15 mil. Kč a zároveň nepřekročit celkovou hodnotu vyvezeného nebo dovezeného zboží 30 mil. Kč.

Základní nařízení Evropské unie

- a) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 638/2004, o statistice Společenství obchodu se zbožím mezi členskými státy a o zrušení nařízení Rady (EHS) č. 3330/91,
- b) Nařízení Rady (EHS) č. 2658/87, o celní a statistické nomenklatuře a o společném celním sazebníku, ve znění pozdějších předpisů,
- c) Příloha I nařízení Rady (EHS) č. 2658/87 – prováděcí nařízení Komise (EU) č. 2023/2364,
- d) Prováděcí nařízení Komise (EU) 2020/1470, o klasifikaci zemí a území pro evropské statistiky mezinárodního obchodu se zbožím a o geografickém členění pro jiné podnikové statistiky,
- e) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 952/2013, kterými se stanoví celní kodex Unie, včetně prováděcích nařízení č. 2015/2446, 2015/2447 a 2016/341,
- f) Směrnice Rady 2006/112/ES o společném systému daně z přidané hodnoty.

Základní právní předpisy České republiky související se zahraničním obchodem

- Zákon č. 242/2016 Sb., celní zákon, ve znění pozdějších předpisů,
- Zákon č. 17/2012 Sb., o Celní správě České republiky, ve znění pozdějších předpisů,
- Vyhláška č. 328/2020 Sb., o územních pracovištích celních úřadů, která se nenacházejí v jejich sídlech,
- Nařízení vlády č. 333/2021 Sb., k provedení některých ustanovení celního zákona v oblasti statistiky, ve znění NV č. 442/2023 Sb.,
- Sdělení Českého statistického úřadu č. 320/2019 Sb., o stanovení Seznamu vybraného zboží a doplňkových statistických znaků,
- Zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů,
- Zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů,
- Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů,
- Zákon č. 90/2012 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů,

Společná organizace trhu EU – živé rostliny a květiny

V rámci Společné zemědělské politiky EU (SZP) jsou květiny a školkařské výpěstky zahrnuty do vlastní společné organizace trhu (SOT) pod názvem živé rostliny a květiny. Tato skupina zahrnuje široké spektrum produktů – celou kapitolu 06 celního sazebníku, tj. cibule, hlízy, živé rostliny (okrasné rostliny a školkařské výpěstky, sadbu zeleniny, jahodníku a květin apod.) a květinářské produkty.

Evropská komise je tak oprávněna v rámci regulace SOT s květinami a živými rostlinami:

- pomoci přizpůsobit zásobování podle požadavků trhu přijetím opatření
 - zvyšujících a zajišťujících kvalitu trhu;
 - lépe organizujících vlastní produkci, zpracování a marketing;
 - usnadňujících sledování vývoje cen;
 - umožňujících zavedení krátko a dlouhodobých předpovědí, založených na průměru produkce;
- požadovat licence na dovoz určitých produktů, jako nástroje řízení trhu;
- ročně stanovit (před obchodní sezónou) jednu nebo více minimálních cen pro komodity pod KN kódem 0601 10 pro vývoz do třetích zemí; v tomto případě pak tyto produkty smí být vyváženy pouze za tuto minimální cenu nebo cenu vyšší.

V rámci umožnění růstu trhu a zároveň snížení administrativní zátěže zemědělců společně se zjednodušením a zprůhledněním pravidel EU zrušila obchodní normy pro živé rostliny, používané od roku 1968.

Základní nařízením pro SOT je **Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013**, kterým se stanoví společná organizace trhů se zemědělskými produkty a kterým se zrušují NR (EHS) č. 99/72, (EHS) č. 234/79, (ES) č. 1037/2001 a (ES) č. 1234/2007, ve znění pozdějších předpisů.

Vnější obchodní politika EU

Od vstupu ČR do EU určuje výši dovozních cel Integrovaný tarif EU (TARIC), vydávaný v souladu s Nařízením Rady (EHS č. 2658/87 v aktuálním znění). Na vnitřním trhu EU pohyb zboží nepodléhá žádným tarifním opatřením. Obchodní vztahy EU se třetími zeměmi charakterizuje velký počet preferenčních dohod, meziregionálních iniciativ a jiných významných ujednání.

Existují i samostatná obchodní ujednání o obchodu s některými zemědělskými výrobky. Privilegované jsou vztahy s geograficky a historicky nejbližšími partnery, především s členskými státy Evropského sdružení volného obchodu (**ESVO**), které zahrnuje Švýcarsko, Norsko, Island a Lichtenštejnsko. U květin a okrasných rostlin (dále okrasné rostliny) se v zemích ESVO situace liší. **Norsko** uplatňuje cla při dovozu z EU u některých hrnkových a balkónových květin a školkařských výpěstků okrasných druhů v rozmezí od 30–75 % ad valorem¹, často však až po vyčerpání bezcelní kvóty. Dovozní cla Norsko zachovává také u některých řezaných květin, a to od 150–249 %. **Island** zachovává cla na několik položek hrnkových a balkónových květin ve výši 30 % v rámci celní kvóty (poté je clo zvýšeno clem specifickým o 200 ISK/kg). Dovozním clem do EU ve výši 30 % Island zatěžuje také většinu řezaných květin v rámci kvóty (poté clo zvýšeno o 95 ISK/kg). **Švýcarsko** si pro dovoz okrasných rostlin z EU zachovává cla v rozmezí 0–450 CHF/100 kg. U školkařských výpěstků ovocných druhů však Švýcarsko poskytuje na dovoz z EU různě vysoké bezcelní kvóty. Zatím se nedá předpokládat další odstranění cel ani u jedné ze zmíněných zemí ESVO. Jednání o další liberalizaci cel s Norskem probíhají velmi nepravidelně a u Islandu také nelze předpokládat změnu. Švýcarsko v květnu 2021 odmítlo přijmout Institucionální rámcovou dohodu s EU a na základě tohoto kroku EU zastavila veškerá jednání o novelizacích stávajících dohod a schvalování nových vzájemných dohod. Na přelomu let 2023 a 2024 sice došlo k obnovení jednání mezi EU a Švýcarskem o vzájemných dohodách, avšak otázka liberalizace zemědělských produktů je stále velice nejistá.

K 31. 1. 2020 vystoupila z EU **Velká Británie** a v květnu 2021 vstoupila v platnost Dohoda o obchodu a spolupráci s EU. Díky této dohodě se podařilo ve vzájemném obchodě zachovat nulová cla a bezkvótový přístup pro všechny produkty splňující pravidla původu EU. Obchod však poznamenala zvýšená administrativní a finanční zátěž z důvodu zavedení celního řízení a dalších standardních pravidel obchodu se třetími zeměmi.

Preferenční obchodní dohody uzavřela EU také s kandidátskými balkánskými zeměmi. **Albánie** ponechává dovozní cla z EU pouze u některých jehličnatých větví (15 %). **Bosna a Hercegovina** si u okrasných rostlin zachovala cla pro dovoz z EU pouze na řezané květiny, a to ve výši 10 %. Dovozy okrasných rostlin z EU do **Severní Makedonie, Srbska a Černé Hory** probíhají bezcelně.

Významnou oblastí, kde má EU sjednány dohody typu zóny volného obchodu, je Středomoří. Například **Alžírsko** uplatňuje pro dovoz z EU u okrasných rostlin cla v rozmezí 0–30 % s tím, že 30% sazbami jsou zatíženy řezané květiny a větve a listy. **Maroko** neuplatňuje pro dovozy okrasných rostlin z EU cla žádná. Dovoz téměř všech položek okrasných rostlin do **Turecka** z EU je zatížen cly od 2,4–46,8 %. **Egypt** a **Jordánsko** dovozní cla na okrasné rostliny z EU neuplatňují. Další jednání s Egyptem o liberalizaci obchodu v dalších oblastech, která byla zahájena v roce 2013, jsou v současnosti pozastavena. **Izrael** má zavedena dovozní cla pouze u dovozu jiných než čerstvých řezaných květin z EU, a to ve výši 10 %.

¹ Stanovení celní sazby ad valorem znamená její určení procentním podílem z celní hodnoty (ceny). Dále v textu jsou celní sazby uváděny bez dodatku ad valorem.

Tunisko uplatňuje dovozní cla z EU na některé hrnkové a balkónové rostliny, na školkařské výpěstky okrasných druhů a řezané květiny nejčastěji ve výši 36 %. Mezi Tuniskem a EU probíhala do května 2019 liberalizační jednání o prohloubené dohodě o volném obchodu. Další pokračování bylo zatím přerušeno z politických důvodů na straně Tuniska.

V letech 2013–2017 vstoupily v platnost dohody o volném obchodu se **státy Andského společenství a Střední Ameriky** (Peru, Kolumbie, Panama, Guatemala, Honduras, Kostarika, Nikaragua, Salvador). Dohoda s **Peru** je prozatímne prováděna od března 2013. V současnosti jsou všechna dovozní cla na okrasné rostliny z EU nulová. Dohoda s **Kolumbií**, která je prozatímne prováděna od srpna 2013, také pro vývozce z EU odstranila dovozní cla do Kolumbie na všechny okrasné rostliny. V červenci 2014 byla úspěšně dokončena jednání o Dohodě o volném obchodu s **Ekvádorem** a ten se v lednu 2017 formálně připojil k provádění dohod mezi EU a Peru s Kolumbií. Dohoda je prováděna předběžně, ale její ratifikace nebude mít na dovoz okrasných rostlin z EU vliv, protože již nyní probíhá bezcelně. Dohody s **Hondurasem, Nikaraguou a Panamou** jsou prozatímne prováděny od srpna 2013. V říjnu 2013 se k nim připojila **Kostarika a Salvador** a v prosinci téhož roku také **Guatemala**. Podobně jako u Kolumbie a Peru i pro ně platí, že dovozní cla na okrasné rostliny pocházející z EU jsou nulová.

V říjnu 2013 bylo dokončeno liberalizační jednání EU s **Kanadou**. Obchodní část dohody je prozatímne prováděna od září 2017. V současnosti probíhá dovoz všech položek okrasných rostlin z EU do Kanady bezcelně.

Dohoda o volném obchodu mezi EU a **Ukrajinou** je v plném rozsahu uplatňována od září 2017. Cla při dovozu okrasných rostlin z EU na Ukrajinu jsou v současnosti nulová. K uzavření dohod o volném obchodu s **Moldavskem a Gruzii** došlo v listopadu 2013. Díky tomu byla odstraněna veškerá dovozní cla mezi EU a Gruzii. V případě Moldavska i Gruzie jsou proto dovozní cla na dovoz okrasných rostlin z EU nulová. V únoru 2019 vstoupila v platnost Dohoda o hospodářském partnerství mezi EU a **Japonskem**. Cla při dovozu všech položek okrasných rostlin z EU do Japonska jsou nulová.

V červnu 2019 bylo dosaženo rámcové Dohody o volném obchodu mezi EU a jihoamerickými zeměmi ze sdružení **Mercosur (Argentina, Brazílie, Paraguay, Uruguay)**. Dohoda je připravena k podpisu, stále však zůstává nedořešený požadavek některých členských států na silnější závazky Mercosuru v environmentální oblasti. Po vstupu dohody v platnost dojde k odstranění cel u většiny položek vzájemného obchodu. V současnosti tyto země uplatňují na dovoz okrasných rostlin z EU nulová cla s výjimkou řezaných květů (9 %) a listů a větví (7,2 %).

V červnu 2016 bylo zahájeno jednání mezi EU a **Mexikem** o revizi Dohody o volném obchodu, které bylo uzavřeno v dubnu 2018. V červnu 2023 došlo ke vzájemnému potvrzení zájmu dokončit dohodu co nejdříve. Dovozy okrasných rostlin z EU do Mexika jsou však bezcelní již v současnosti. V listopadu 2017 se uskutečnilo první kolo jednání o revizi Dohody o volném obchodu EU a **Chile**. Dohoda byla podepsána v prosinci 2023 a nyní probíhá její ratifikace. Na dovoz okrasných rostlin z EU do Chile to však nebude mít vliv, protože již nyní jsou cla nulová.

Dohoda o volném obchodu mezi EU a **Jižní Koreou** vstoupila v platnost v červenci 2016 a dovozní cla na okrasné rostliny původem z EU jsou nulová. V prosinci 2014 byla dokončena jednání o Dohodě o volném obchodu mezi EU a **Singapurem**, dohoda vstoupila v platnost v listopadu 2019. Stanovuje, že dovoz všech zemědělských komodit a potravin z EU do Singapuru nepodléhá clu. U položek okrasných rostlin však Singapur již dříve poskytoval MFN² cla ve výši 0 %, uzavřením dohody se proto situace nezměnila.

V roce 2007 bylo zahájeno projednávání Dohody o volném obchodu s **Indií**. Do roku 2013 se uskutečnilo 12 vyjednávacích kol, ale proces se poté prakticky zastavil. Na přelomu června a července 2022 bylo jednání obnoveno a dosud proběhlo dalších sedm kol. Indie v současnosti uplatňuje pro dovoz okrasných rostlin MFN dovozní clo mezi 10–60 % (60% cla jsou uplatňována na řezané květiny).

² MFN – tzv. doložka nejvyšších výhod, která znemožňuje, aby členské státy Světové obchodní organizace (WTO) proti sobě používaly diskriminující praktiky a aby všechny výhody, které získá jeden člen, se vztahovaly i na všechny ostatní. ČR je členem WTO od roku 1995

V roce 2010 a 2012 se rozběhla jednání o prohloubených a komplexních dohodách o volném obchodu (**DCFTA**) s Malajsií a Vietnamem. Zatímco v případě **Malajsie** se čeká na vyjádření malajské strany k možnosti obnovení dalších rozhovorů, dohoda s **Vietnamem** vstoupila v platnost v srpnu 2020. Cla na okrasné rostliny při dovozu z EU do Vietnamu jsou nulová. Malajsie na všechny položky okrasných rostlin uplatňuje MFN cla ve výši 0 %. V roce 2013 bylo dále zahájeno jednání s **Thajskem** a poslední negociační kolo se uskutečnilo v dubnu 2014. Z důvodu vnitropolitické situace v Thajsku následně došlo k zastavení dalších jednání. V březnu 2023 však EU a Thajsko oznámily záměr obnovit jednání o moderní dohodě o volném obchodu a v červnu 2024 proběhlo již třetí kolo jednání. Další se uskuteční v listopadu 2024. Aktuálně Thajsko uplatňuje u řezaných květin a větví a listů MFN dovozní cla 30 %.

V prosinci 2015 byla oficiálně zahájena jednání o dohodě o volném obchodu s **Filipínami** a v únoru 2017 proběhlo druhé kolo jednání. V březnu 2024 se EU a Filipíny dohodly na znovuoobnovení jednání. Další kolo by mělo proběhnout v druhé polovině roku 2024. Při dovozu položek okrasných rostlin z EU na Filipíny je uplatňováno MFN dovozní clo v rozmezí 0–15 % s tím, že 15% sazbami jsou zatíženy dovozy řezaných květin. V září 2016 se uskutečnilo úvodní kolo jednání o dohodě o volném obchodu s **Indonésií** a v červenci 2024 proběhlo již devatenácté kolo. Indonésie při dovozu okrasných rostlin uplatňuje MFN cla v rozmezí 5–20 % (nejvyšší sazby jsou u řezaných květin). Výjimku tvoří osivo okrasných rostlin, které je z EU do Indonésie dováženo bezcelně.

Jednání s **Austrálií** a **Novým Zélandem** o dohodě o volném obchodu byla formálně zahájena v červnu 2018 a první kola rozhovorů proběhla v červenci 2018. Po pěti letech byla jednání ze strany Austrálie přerušena s tím, že se nepodařilo dospět k akceptovatelnému výsledku. Austrálie ale již nyní nezatěžuje dovoz okrasných rostlin žádným clem. V případě Nového Zélandu byla jednání dokončena v červnu 2022, dohoda byla podepsána v červenci 2023, vstoupila v platnost v květnu 2024 a odstranila všechna cla u okrasných rostlin při dovozu z EU na Nový Zéland.

Daňová politika

Zákonem č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů, jsou upraveny daně na zboží, nemovitosti a služby za podmínek stanovených tímto zákonem. Od začátku roku 2024 je zákonem č. 349/2023 Sb. stanovena základní sazba DPH ve výši 21 % a snížená sazba ve výši 12 %.

Do skupiny podléhající snížené sazbě DPH, tj. 12 %, je zařazen kód nomenklatury celního sazebníku 0601 a 0602 (živé dřeviny a jiné rostliny; cibule, kořeny a podobné). Do stejné sazby jsou zařazeny též kapitoly 07–12 (rostliny a semena).

Dotační politika

Pro skupinu květin a školkařských výpěstků přicházejí v úvahu dotační programy, které lze v roce 2024 rozdělit do následujících skupin:

A) Národní podpory (STATE AID)

Zásady, kterými se stanovují podmínky pro poskytování dotací pro rok 2024 na základě § 1, § 2 a § 2d zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů

■ 1.1. Podpora vybudování kapkové závlahy v ovocných sadech, chmelnicích, vinicích a ve školkách

Účelem je zvýšení konkurenceschopnosti a kvality ovoce, chmele, vinných hroznů a školkařských výpěstků. Předmětem dotace je vybudování funkční kapkové závlahy v ovocných sadech, chmelnicích, vinicích a ve školkách na pozemcích v užívání žadatele mimo území hl. města Prahy. Součástí investice musí být

zařízení na měření spotřeby vody. U školek se dotace vztahuje na plochy určené k produkci školkařských výpěstků určených k výsadbě ovocných sadů, chmelnic, vinic a k produkci školkařských výpěstků okrasných školek. Podmínkou je, že příjemce dotace bude s předmětem dotace podnikat min. 7 let. Vegetační období školkařských výpěstků končí 30 dnů před termínem odlistění stanoveným vyhláškou č. 96/2018 Sb., o množitelských porostech.

Žadatelem je zemědělský podnikatel podnikající v zemědělské výrobě v souladu se zákonem č. 252/1997 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

Výše dotace: do 93 000 Kč/ha vybudované funkční kapkové závlahy.

► **Vyhodnocení dotačního programu – rok 2022**

Jeden příjemce, který čerpal na 4,56 ha celkem 328 320 Kč.

► **Vyhodnocení dotačního programu – rok 2023**

Žádný žadatel.

■ **3. Podpora ozdravování polních a speciálních plodin**

3.a. – Biologická ochrana rostlin jako náhrada chemické ochrany

Účelem je zvýšení kvality rostlinné produkce cestou náhrady chemického ošetření a prevence šíření hospodářsky závažných virových a bakteriálních chorob a chorob přenosných osivem a sadbou. Předmětem dotace jsou náklady na pořízení biologické ochrany rostliny jako náhrady za aplikování chemické ochrany rostlin.

Podpora je poskytována v souladu s AGRI pokyny. V rámci předmětu dotace okrasné rostliny je podpora poskytována v režimu de minimis dle NK (EU) č. 1408/2013.

Výše dotace: do 40 % skutečně vynaložených uznatelných nákladů souvisejících s pořízením biologické ochrany rostliny a odborného servisu u okrasných rostlin. Dotace je poskytována žadateli každý rok 5letého závazku v případě splnění podmínek pro poskytnutí dotace v příslušném roce.

3.d. – Podpora tvorby rostlinných genotypů s vysokou rezistencí k biotickým a abiotickým faktorům a diferencovanou kvalitou obilovin včetně kukuřice, malých zrnin, olejnin, luskovin, brambor, píce, zelenin, léčivých, aromatických a kořeninových rostlin, chmele, révy vinné a ovocných dřevin a ozdravování genotypů révy, chmele a ovocných plodin. Podpora do výše 70 % skutečně vynaložených uznatelných nákladů dle výkladu dotačního programu.

Podpora je poskytována pouze pro mikropodniky, malé a střední podniky dle NK (EU) č. 2022/2472.

► **Vyhodnocení dotačního programu**

V roce 2022 na DP 3.a. – na základě 3 žádostí s výměrou 7,93 ha bylo vyplaceno 87 669 Kč, **v roce 2023** na základě 3 žádostí s výměrou 7,03 ha bylo vyplaceno 69 738 Kč.

■ **9. A. b. Speciální poradenství pro rostlinnou výrobu**

Podpora je poskytována pouze pro mikropodniky, malé a střední podniky dle NK (EU) č. 2022/2472.

9.A.b.1. – Publikace doporučovaných odrůd a souvisejících informací za účelem zvýšení informovanosti širší veřejnosti o zemědělských produktech rostlinné výroby. Žadatelem je pěstitelský svaz se souhlasem MZe, vydávající publikace doporučovaných odrůd a souvisejících informací. Výše podpory je stanovena do výše 80 % skutečně vynaložených uznatelných nákladů.

9.A.b.2. – Pořádání výstav pěstovaných rostlin. Žadatelem je vystavovatel nebo pěstitelský svaz nebo jím pověřené osoby se souhlasem MZe, pořádající výstavy. Výše podpory: fixní částka stanovená MZe podle významu pořádané akce.

9.A.b.3. – Pořádání seminářů a školení pro pěstitelskou veřejnost. Žadatelem je pořadatel nebo jím pověřené osoby (se souhlasem MZe). Výše podpory: do výše 60 % skutečně vynaložených uznatelných nákladů, avšak max. do 50 tis. Kč na jedno školení či seminář.

► **Vyhodnocení dotačního programu – rok 2022**

V rámci DP 9.A.b.2. bylo vyplaceno celkem 1 914,3 tis. Kč, na DP 9.A.b.3. čerpali školkaři 50,0 tis. Kč.

► **Vyhodnocení dotačního programu – rok 2023**

V rámci DP 9.A.b.2. bylo vyplaceno celkem 1 799,3 tis. Kč, na DP 9.A.b.3. bylo čerpáno školkaři 150,0 tis. Kč.

■ **9. F. Podpora poradenství v zemědělství**

Účelem je konzultační a metodická pomoc zemědělským podnikům formou šíření informací o opatřeních Programu rozvoje venkova a o aktuálních problémech při realizaci společné zemědělské politiky; transfer výsledků výzkumu a vývoje do praxe. Podpora je poskytována pouze pro mikropodniky, malé a střední podniky dle NK (EU) č. 2022/2472.

9.F.i. Odborné konzultace k podpoře poradenství v zemědělství, zaměřená na odborné konzultace formou telefonického, písemného (elektronického nebo listinného) či osobního kontaktu na pracovišti konzultanta časově limitovaného (do 90 minut), které pomohou tazateli, tj. mikro, malým a středním podnikům, zodpovědět jednotlivý odborně zaměřený dotaz provozního charakteru. Podpora je poskytnuta formou dotace k výsledku hospodaření (dříve neinvestiční).

Výše dotace: do výše 100 % uznatelných nákladů (počet konzultačních hodin x zúčtovací hodinová sazba) souvisejících s konzultacemi, max. však do výše 550 000 Kč/žadatele. Zúčtovaná hodinová sazba je vypočtena žadatelem, max. výše zúčtovací sazby je 1 200 Kč.

■ **9. H. Podpora účasti na mezinárodních veletrzích a výstavách v zahraničí**

Podpora účasti vystavovatelů na mezinárodních zemědělských, potravinářských, lesnických a zahradnických veletrzích a výstavách v zahraničí prezentujících výrobky z odvětví dle podmínek Zásad.

■ **10. D. Podpora evropské integrace nevládních organizací**

Předmětem dotace je podpora vstupu, členství, zastoupení členství a činnost českých stavovských agrárních nevládních organizací příp. jejich řádných i přidružených členů v mezinárodních nevládních organizacích (podpora rozvoje demokratické občanské společnosti) a orgánech a organizacích EU, za které se v rámci tohoto programu pro rok 2024 považují: Konfederace mladých farmářů (CEJA), Evropská konfederace zemědělských producentů (COPA). Všeobecný výbor pro zemědělské družstevnictví EU (COGECA), Association for Innovative Farming (AIF), FoodDrinkEurope, Konfederace evropských vlastníků lesů (CEPF), Evropská federace obecních lesů (FECOF), Evropská federace chovatelů ryb (FEAP), Evropská asociace lesních školek (EFNA), Evropská semenářská asociace (Euroseeds), Evropská školkařská asociace (ENA), Asociace evropských regionů horských oblastí (EUROMONTANA), Sdružení evropských vinařských regionů (AREV), IFOAM Organics Europe, Mezinárodní asociace zahradnických producentů (AIPH), Organizace evropských vlastníků půdy (ELO), Farm Europe, FLORINT, Evropská komise, Evropský parlament, Evropský hospodářský a sociální výbor, Výbor regionů.

Forma dotace: dotace k výsledku hospodaření (dříve neinvestiční).

■ **Program 129 310 „Podpora konkurenceschopnosti agropotravinářského komplexu – závlahy – II. etapa**

Cílem programu je podpora obnovy a budování závlahového detailu (tj. koncových částí závlahových systémů), modernizace závlahových zařízení a zefektivnění provozu stávajících závlahových soustav. Implementací programu by mělo být dosaženo snížení potřeby vody na závlahy, energetické i personální náročnosti provozu závlahových soustav, větší flexibility závlahových systémů při plnění rozdílných požadavků na závlahové systémy a snížení celkové spotřeby vody na závlahovou dávku.

Více informací na:

<http://eagri.cz/public/web/mze/dotace/narodni-dotace/dotace-ve-vodnim-hospodarstvi/ostatni-opatreni-ve-vh/>.

Program funguje od roku 2017 a je notifikován u EK až do roku 2026. V současné době bude otevírán podle možností státního rozpočtu.

► **Vyhodnocení dotačního programu**

V roce 2022 bylo v rámci tohoto programu čerpáno: kontejnerové rostliny 4 160 tis. Kč, ovocnáři – ovocné a okrasné dřeviny ve školce 4 674 tis. Kč.

V roce 2023 bylo čerpáno: „okrasné rostliny – sadba“ 2 951 tis. Kč, ovocnáři–ovocné a okrasné dřeviny ve školce 580 tis. Kč.

Zásady, kterými se stanovují podmínky pro poskytování dotací na zmírnění škod způsobených jarními mrazy v dubnu 2024 na ovocných a lesních školkách.

Účelem dotace je zmírnění škod způsobených jarním mrazem v dubnu 2024 na ovocných školkách na rozmnožovacím materiálu ovocných dřevin v ovocných školkách (uvedených v Příloze č. I, bodu 5 vyhlášky MZe č. 378/2010 Sb., o stanovení druhového seznamu pěstovaných rostlin, ve znění pozdějších předpisů). Dotace bude poskytována v režimu de minimis. Dotace bude snížena o 50 % pokud žadatel nedoloží doklad o pojištění v roce 2024 s pojistnou ochranou vztahující se nejméně na 50 % jedinců v rámci jedné skupiny.

Výše dotace: max. do výše sazby v Kč/ks dle skupiny porostů dle § 15 vyhlášky č. 96/2018 Sb., o množitelských porostech a rozmnožovacím materiálu ovocných druhů, uvedené v příloze č. I části C.

B) Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond (PGRLF)

Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond, a.s. (dále jen „PGRLF“) již od roku 1993 podporuje stávající, ale i začínající zemědělské podnikatele. Umožňuje obnovovat investice, které jsou pro zemědělský resort neustále vysoce potřebné a bez podpory PGRLF obtížně dostupné. Podporou pojištění se daří postupně zvyšovat stále nedostatečnou úroveň propojištěnosti v pojištění plodin a zvířat a tím do jisté míry eliminovat specifická rizika podnikání v zemědělském sektoru.

Od 1. ledna 2000 se PGRLF personálně i organizačně oddělilo od Ministerstva zemědělství.

Podpora ze strany PGRLF byla ze začátku primárně soustředěna na poskytování garancí a dotací části úroku z úvěru. Aktuálně portfolio PGRLF zahrnuje více než 10 programů podpor a sestává ze tří pilířů – podpora části úroků z komerčních úvěrů, přímá podpora pojištění či nákupu zemědělské půdy, a podpora ve formě úvěrů poskytnutých PGRLF.

Aktuální informace o pravidlech pro poskytování podpor PGRLF jsou uvedeny na internetové stránce fondu: www.pgRLF.cz.

Podpora úroků – programy podpory na snížení úroků u komerčních úvěrů jsou zaměřeny na zemědělské prvovýrobce, lesní hospodáře, výrobce potravin nebo na nákup zemědělské půdy. Tituly: Zemědělec, Podpora nákupu půdy, Potravinář, Lesní hospodář, Zpracovatel dřeva, Zpracovatel.

Podpora pojištění – podpory pojištění hospodářských zvířat a plodin, pojištění produkce lesních školek s produkcí sadebního materiálu lesních dřevin a pojištění lesních porostů. Tituly: Finanční podpora pojištění, Pojištění lesních porostů, Pojištění produkce lesních školek.

Úvěry – přímá podpora ve formě úvěrů, a to u investic souvisejících se zemědělskou prvovýrobou nebo s lesním hospodářstvím. Tituly: Investiční úvěry Zemědělec a Investiční úvěry Lesnictví.

Program Zemědělec

Cílem je vytvořit předpoklady pro rozvoj zemědělských prvovýrobce, kdy příjemce podpory investuje zejména do strojního zařízení, vybavení, technologických celků, výstavby, pořízení nebo vylepšení nemovitého majetku či investic na nákup plemenných zvířat, přičemž podporovaná investice musí vést ke zlepšení celkové výkonnosti a udržitelnosti zemědělského podniku, zejména snížením výrobních nákladů nebo zlepšením a dalším rozvinutím produkce podniku zemědělského prvovýrobce.

Program Investiční úvěry Zemědělec

Program je určen zemědělským podnikatelům působící v oblasti zemědělské prvovýroby, kteří jsou řazeni v kategorii malých a středních podniků a kteří v uplynulých 24 měsících neuzavřeli s PGRLF smlouvu o poskytnutí úvěru ve stejném programu. Cílem podpory je pořízení investičního majetku, který souvisí se zemědělskou prvovýrobou, přičemž podporovaná investice musí vést ke zlepšení celkové výkonnosti a udržitelnosti zemědělského podniku, zejména snížením výrobních nákladů nebo zlepšením a dalším rozvinutím produkce zemědělského prvovýrobce. Z úvěru je možné financovat pořízení investičního majetku, zejména zemědělské techniky pro oblast prvovýroby.

Program Zpracovatel

V rámci programu je poskytována podpora ve formě finančních prostředků určených pro snížení úrokového zatížení z komerčních úvěrů poskytnutých podnikatelům v oblasti zpracování zemědělských produktů za účelem výroby krmiv pro hospodářská zvířata. Podpora je poskytována v režimu de minimis.

Program Podpora nákupu půdy – snížení jistiny úvěru

Program určený na podporu nákupu nestátní zemědělské půdy, v rámci kterého je poskytována podpora ve formě finančních prostředků určených ke snížení jistiny úvěrů poskytnutých komerčními subjekty na nákup zemědělské půdy. Podpora bude poskytnuta až do výše limitu příslušného nařízení de minimis. Uvedená podpora může být poskytnuta i opakovaně. Program podpory je určen pro malé a střední podniky.

Program Podpora pojištění

Účelem podpory je částečná finanční kompenzace pojistného, vynaloženého na zemědělské pojištění plodin a hospodářských zvířat s cílem dosažení vyšší propojištěnosti a snížení podnikatelských rizik v zemědělském sektoru.

Výše podpory:

- V rozmezí od 35 % do 65 % prokázaných uznatelných nákladů na pojištění speciálních plodin pro příslušný rok.
- V rozmezí od 10 % do 50 % prokázaných uznatelných nákladů na pojištění ostatních plodin pro příslušný rok.

Pro účely poskytování finanční podpory **se speciálními plodinami**, jakožto předměty pojištění, rozumí zejména:

- trvalé kultury vč. školek, tj. réva vinná, chmel, ovoce (meruňky, jablka, hrušky, třešně, višně, broskve, rybíz, angrešt, ořechy, mandloně, kdoule, švestky, slívy, ryngle, maliny, ostružiny, borůvky, jeřáb černý, jeřáb obecný, kaštanovník jedlý),
- jahody,
- mák,
- brambory, cukrová řepa,
- zelenina,
- okrasné květiny a rostliny vč. školek a léčivé, aromatické a kořeninové rostliny (LAKR),
- přádné rostliny (len a konopí),
- trávy a jeteloviny pěstované na semeno.

Program Pojištění produkce lesních školek

Podpora se poskytuje formou úhrady části nákladů prokazatelně vynaložených na platbu pojistného za sjednané pojištění sadebního materiálu lesních dřevin pěstovaného v lesních školkách. Tato podpora je poskytována v režimu de minimis. Jedná se o formu neinvestiční přímé podpory na úhradu části nákladů prokazatelně vynaložených na platbu pojistného za sjednané pojištění sadebního materiálu lesních dřevin pěstovaného v lesních školkách. Díky zpřístupnění pojistné ochrany sadebního materiálu lesních dřevin pěstovaného v lesních školkách by měla tato podpora vést k dosažení vyššího zajištění podnikatelských aktivit proti nepředvídatelným škodám.

Lesními dřevinami se pro účely tohoto programu rozumí ty druhy lesních dřevin, které jsou uvedeny v příloze č. I k vyhlášce č. 393/2013 Sb., o seznamech druhů lesních dřevin.

C) Dotace MZe na činnost nestátních neziskových organizací (NNO)

Podporu čerpá Svaz květinářů a floristů, podpora je určená zejména na podporu činnosti organizace a na realizované aktivity jako je například realizace Mistrovství ČR ve floristice nebo pořádání vzdělávacích seminářů.

V roce 2023 – byly vyplaceny podpory MZe v celkové výši 579 302 Kč a v roce 2024 ve výši 861 984 Kč.

D) Podpora odbytu v rámci organizací producentů

Od roku 2024 je sektor okrasných rostlin podpořen v rámci tzv. sektorových intervencí ze Strategického plánu nové SZP. Jedná se o podporu zakládání odbytových organizací, tzv. organizací producentů. Hlavním cílem podpory je posílit postavení producentů okrasných rostlin na trhu prostřednictvím společného odbytu produkce.

Žadatelem o podporu je organizace producentů CZ Flora, která předložila ke schválení tzv. Operační program. Konkrétně se jedná o podporu na investice, nadstandardní certifikační programy produkce, zlepšení posklizňové úpravy produktů, odbytu a propagace. Podporu administruje SZIF, žádost o realizaci operačního programu je podána na roky 2024-2026 s celkovým rozpočtem cca 50 mil. Kč.

E) Přímé platby

V rámci I. pilíře (přímé platby) Společné zemědělské politiky (SZP) EU je v ČR podporována rostlinná i živočišná výroba několika dotačními tituly. Přímé platby jsou od roku 2023 součástí **Strategického plánu Společné zemědělské politiky pro období 2023–2027** a jsou poskytovány v souladu s podmínkami v něm definovanými.

V rámci I. pilíře SZP je z Evropského zemědělského záručního fondu poskytována Základní podpora příjmu pro udržitelnost (BISS) a k ní Doplnková redistributivní podpora příjmu pro udržitelnost (CRISS). Pro zemědělce do 40 let věku je vyplácena Doplnková podpora příjmu pro mladé zemědělce (CIS–YF). Platba pro malé zemědělce (s hospodářstvím o velikosti do 10 ha) se vyplácí na 4 ha a nahrazuje všechny ostatní přímé platby. Platbou cílenou na postupy prospěšné pro životní prostředí a klima je podpora „Režimy pro klima a životní prostředí.“

V rámci I. pilíře se kromě výše uvedených plateb oddělených od produkce poskytují i Podpory příjmu vázané na produkci (CIS, dříve VCS). Stejně jako v minulých letech zemědělci získají příspěvky na tzv. citlivé komodity, které čelí určitým obtížím a jsou obzvláště důležité z hospodářských, sociálních nebo environmentálních důvodů.

Konkrétní podmínky poskytování přímých plateb upravuje NV č. 83/2023 Sb., o stanovení podmínek poskytování přímých plateb zemědělci v návaznosti na podmínky definované ve Strategickém plánu Společné zemědělské politiky. Základním předpokladem pro poskytnutí přímých plateb je být evidován jako zemědělský podnikatel a plnit podmínky jednotlivých podpor, spolu s dodržováním podmínek dobrého zemědělského a environmentálního stavu (DZES) a povinných požadavků na hospodaření (PPH), které jsou společně známy jako podmíněnost.

Vícesložková přímá platba (BISS, platba pro malé zemědělce, doplňková redistributivní podpora příjmu pro udržitelnost, platba pro mladé zemědělce, režimy pro klima a životní prostředí, dobrovolná podpora vázaná na produkci).

Reformovaná SZP obsahuje řadu nových prvků, které dosud nebyly v oblasti přímých plateb aplikovány (např. kritérium aktivního zemědělce, které má za cíl poskytnout platby pouze těm zemědělci, kteří zemědělské činnosti opravdu vykonávají) a současně mění dosavadní charakter přímých plateb na vícesložkovou platbu, složenou z:

- základní podpory příjmu pro udržitelnost (BISS), která představuje necelých 31 % z celkové obálky na přímé platby,
- platby pro malé zemědělce (SF),
- doplňková redistributivní podpora příjmu pro udržitelnost (CRISS) - 23 % obálky přímých plateb,
- doplňková podpora příjmu pro mladé zemědělce (YF),
- platby na režimy pro klima a životní prostředí (celofaremní ekoplatba, udržitelné hospodaření se živinami) – 30 % obálky,
- dobrovolné podpory vázané na produkci poskytované citlivým sektorům (CIS) – 15 % obálky.

Platby pro malé zemědělce, doplňková redistributivní podpora příjmu pro udržitelnost a režimy pro klima a životní prostředí v uplynulém období poskytovány nebyly, přičemž režimy pro klima a životní prostředí jsou pokračováním tzv. ozelenění (greening).

Žádost o poskytnutí podpory je podávána v elektronické podobě v rámci tzv. **Jednotné žádosti (JŽ)** na webových stránkách SZIF prostřednictvím Portálu Farmáře, a to do 15. května příslušného kalendářního roku. Tento portál nabízí možnosti, které mají žadatelům o dotace především zjednodušit a zrychlit provádění některých úkonů spojených s JŽ.

a) Základní podpora příjmu pro udržitelnost (BISS)

Konkrétní podmínky poskytnutí této platby jsou uvedeny v NV č. 83/2023 Sb. Žadatel o tuto platbu musí být od roku 2023 aktivním zemědělcem podle čl. 4, odst. 5 nařízení Evropského Parlamentu a Rady (EU) č. 2021/2115 a současně zemědělským podnikatelem ve smyslu § 2e-2ha zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství. Další důležitou podmínkou je dodržení minimální výměry, která činí v součtu všech dílů půdních bloků (DPB) v žádosti nejméně 1 ha. Dotčené DPB musí být vedeny na žadatele v Evidenci využití půdy podle užitelských vztahů (tzv. LPIS) nejméně od data podání žádosti do 31. srpna kalendářního roku, ve kterém žádá o platbu.

Poskytnutí platby BISS je mj. podmíněno řádným obhospodařováním zemědělské půdy, dodržováním podmínek dobrého zemědělského a environmentálního stavu (DZES) a povinných požadavků na hospodaření (SMR), které dohromady tvoří podmínky podmíněnosti CC. Tato platba je poskytována výhradně z rozpočtu EU.

Výše obálky a sazby BISS

Rok	Obálka SAPS (mil. EUR)	Sazba (EUR/ha)	Směnný kurz (CZK/EUR)	Sazba (CZK/ha)
2023	254,232	72,48	24,000	1 760,44

Pramen: MZe

b) Platba pro malé zemědělce (SF)

Cílem dotačního titulu je podpořit a stabilizovat malé zemědělce s výměrou do 10 ha půdy evidované v evidenci zemědělské půdy LPIS ke dni podání žádosti. Platba je však poskytována na maximálně 4 ha půdy. Tato dotace nahrazuje všechny ostatní přímé platby, nelze o ni tedy žádat společně s jinou přímou platbou. Zemědělec si může sám vybrat, co je pro něj výhodnější, zda platba pro malé zemědělce nebo zda raději požádá o ostatní přímé platby zvlášť.

Sazba platby pro malé zemědělce pro rok 2023 byla stanovena ve výši 6 845,34 Kč/ha. Velikost obálky pro rok 2023 činila cca 99 mil. Kč.

c) Doplnková redistributivní podpora příjmu pro udržitelnost (CRISS)

Smyslem platby je lepší zacílení přímých plateb na malé a střední zemědělce, a to vzhledem ke všeobecně uznávané nutnosti prosazovat vyváženější rozdělování podpory malým a středně velkým subjektům. Platba je poskytována všem žadatelům na prvních 150 ha formou roční platby na hektar využívané zemědělské plochy. Podmínkou je nárok na základní platbu BISS. Nárok na tuto platbu bude mít každý žadatel bez ohledu na celkovou velikost obhospodařované zemědělské plochy.

Sazba CRISS pro rok 2023 byla stanovena ve výši 3 536,47 Kč/ha. Výše roční obálky pro rok 2023 činila cca 4,6 mld. Kč.

d) Doplnková podpora příjmu pro mladé zemědělce (YF)

Jedná se o roční platbu na způsobilý hektar pro mladé zemědělce, kteří poprvé založili nový zemědělský podnik a kteří mají nárok na platbu v rámci základní podpory příjmu. Jedná se o doplňkový příjem po zahájení činnosti, který pomůže stabilizovat příjem mladých začínajících zemědělců. Tato platba je nastavena tak, aby novým mladým začínajícím zemědělcům zvýšila příjem na úroveň zaručující zachování životaschopnosti a konkurenceschopnosti jejich hospodářství. Jedná se tedy o doplňkovou platbu k ostatním přímým platbám. Toto se týká žadatelů, kteří podali první žádost o platbu v roce 2023. Ve spojení s ostatními přímými platbami se bude jednat o výrazně vyšší přímou platbu na hektar, která může přilákat k podnikání v zemědělství více nových mladých začínajících zemědělců. Žádost o tuto platbu je možné podávat po dobu pěti po sobě jdoucích let. V závislosti na roku, kdy byla poprvé podána žádost o platbu, existují dvě skupiny žadatelů s odlišnými podmínkami způsobilosti.

Sazba pro mladé zemědělce pro rok 2023 byla stanovena ve výši 2 255,01 Kč/ha. Výše roční obálky pro rok 2023 činila cca 140 mil. Kč.

e) Režimy pro klima a životní prostředí (ekoschémat, tzv. ekoplatby)

Ekoschémat jsou novým nástrojem I. pilíře SZP, který je pro zemědělce dobrovolný. Ekoschémat v ČR obsahují:

1. celofaremní ekoplatbu ve dvou úrovních, základní a prémiové a
2. ekoplatbu na podporu udržitelného hospodaření se živinami.

Jejich cílem je podpořit způsoby obhospodařování zemědělské půdy, které vedou k ochraně a zlepšování životního prostředí a krajiny a které v neposlední řadě představují udržitelné hospodaření s přírodními zdroji.

Sazba pro rok 2023 – základní celofaremní ekoplatba byla stanovena na 1 743,16 Kč/ha, prémiová celofaremní ekoplatba na 9 638,24 Kč/ha.

ad 1) Celofaremní ekoplatba

Základní stupeň celofaremní ekoplatby obsahuje řadu požadavků (podmínek), které si nelze volit samostatně a které zemědělec pro získání platby musí splnit na všech zemědělských kulturách, které obhospodařuje. Žadatel se dobrovolně zavazuje k plnění povinností základní celofaremní ekoplatby na celé jeho výměře a všemi zemědělskými kulturami, které obhospodařuje; tzn. pro účely provádění a platby základní celofaremní ekoplatby si nelze selektivně vybrat zemědělské kultury ani díly půdního bloku či jeho části. Při splnění podmínek má žadatel nárok na platbu na celou výměru, kterou obhospodařuje.

Cílem prémiové celofaremní ekoplatby je navýšení zastoupení neprodučních ploch v zemědělské krajině a přispění k ochraně vodních toků. Jedná se o nadstavbu celofaremní ekoplatby, žadatel současně plní podmínky základního stupně celofaremní ekoplatby. Pro poskytnutí prémiové celofaremní ekoplatby je zapotřebí, aby žadatel splnil podmínky pro poskytnutí základní celofaremní ekoplatby a zároveň vyčlenil z výměry zemědělské kultury standardní orná půda, travní porost nebo úhor na úrovni zemědělského podniku minimální podíl neprodučních ploch 7 % ve stanovené kvalitě neprodučních ploch.

Žadatel o celofaremní prémiovou ekoplatbu musí podmínky vyčlenění neprodučních ploch naplnit kompletně (jak požadované % neprodučních ploch, tak i včetně všech stanovených podmínek), tzn. výjimka týkající se neprodučních ploch platná pro základní celofaremní ekoplatbu neplatí pro podmínky platby prémiové celofaremní ekoplatby. V případě, že žadatel žádá o poskytnutí prémiové celofaremní ekoplatby a byl mu Fondem v evidenci využití půdy na části plochy DPB s druhem standardní orné půdy vymezen ochranný pás podél vodního toku, vyčlení výhradně ochranné pásy podél vody typu prémiový. Žadatel dodržuje pravidla podmíněnosti a minimální požadavky pro použití hnojiv a přípravků na ochranu rostlin podle nařízení vlády upravujícího pravidla podmíněnosti plateb zemědělcům po celý kalendářní rok.

ad 2) Ekoplatba na podporu udržitelného hospodaření se živinami

Ekoplatba podporující udržitelné hospodaření se živinami bude poskytována od roku 2025.

Cílem ekoplatby na podporu udržitelného hospodaření se živinami je snížit ztráty dusíku (N) a fosforu (P) z půdy, při udržení základní půdní úrodnosti, a to v přímé návaznosti na hospodaření s organickou hmotou v půdě. Žadatel je povinen plnit stanovené požadavky základní celofaremní ekoplatby. Žadatel plní minimální požadavky pro použití hnojiv a přípravků na ochranu rostlin podle nařízení vlády upravujícího pravidla podmíněnosti plateb zemědělcům.

f) Dobrovolná podpora vázaná na produkci (CIS)

Platby navazují na platby VCS v období 2015–2022, jedná se o podporu tzv. citlivých komodit. Mechanismus VCS umožňuje podporu vázat na skutečnou aktuální produkci, nikoliv historické údaje, a je u něj tedy zaručeno, že podpora bude alokována tzv. „živým producentům“.

Pro období 2023-2027 finanční prostředky v celkové výši 15 % roční obálky na přímé platby (průměrná roční částka cca 3,4 mld. Kč) směřují na podporu:

- brambor určených pro výrobu škrobu, chmele, ovocných druhů s velmi vysokou pracností, ovocných druhů s vysokou pracností, zeleninových druhů s velmi vysokou pracností, zeleninových druhů s vysokou pracností, cukrové řepy, bílkovinných plodin podmíněné chovem hospodářských zvířat, chov telete masného typu, krávy chované v systému chovu s tržní produkcí mléka, chov bahnice nebo chov kozy.

F) PRV – Program rozvoje venkova 2014-2020

Z Programu rozvoje venkova ČR na období 2014–2020 (dále jen „PRV“) mohli pěstitelé květin a okrasných rostlin čerpat dotace na investice do výstavby i rekonstrukce zemědělských staveb, pořízení potřebných technologií i pořízení mobilních strojů. Tyto podpory bylo možné čerpat zejména z operace 4.1.1 Investice do zemědělských podniků a 6.1.1 Zahájení činnosti mladých zemědělců. Poskytování podpor se řídilo Pravidly, kterými byly stanoveny podmínky pro poskytování dotace na projekty PRV na období 2014–2020, na základě nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 1305/2013, o podpoře pro rozvoj venkova z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1698/2005.

Operace 4.1.1. Investice do zemědělských podniků

Dotace z této operace mohli čerpat všichni zemědělství podnikatelé na projekty od 100 tis. Kč do 75 mil. Kč výdajů v rámci 1., 3., 5. a 7. kola příjmu žádostí. Základní míra dotace v těchto kolech byla 40 %; tuto hranici bylo možné navýšit o 10 % u mladých začínajících zemědělců, u žadatelů hospodařících v oblastech s přírodními či jinými zvláštními omezeními („ANC oblasti“) o dalších 10 %. Maximální míra dotace byla tedy 60 %. V 10. a 12. kole příjmu žádostí byla podpora zaměřena na citlivé sektory s nejnižší mírou soběstačnosti a na sektor květin a okrasných rostlin tak nebylo možné zažádat o dotaci.

Operace 6.1.1. Zahájení činnosti mladých zemědělců

Podpora byla určena pro mladé začínající zemědělce, tedy osoby do 40 let (včetně), které nepodnikají déle než 2 roky. Dotace se poskytovala na realizaci podnikatelského plánu ve výši maximálně 45 tis. EUR a byla poskytována ve dvou splátkách.

G) Strategický plán Společné zemědělské politiky pro ČR na období 2023–2027

Od roku 2023 je podpora květin a okrasných rostlin možná z intervencí rozvoje venkova v rámci **Strategického plánu Společné zemědělské politiky na období 2023–2027**. Konkrétně zejména z intervencí **33.73 – Investice do zemědělských podniků** a **49.75 – Zahájení činnosti mladého zemědělce**. Žadatelé mohou čerpat dotace na investice do výstavby i rekonstrukce zemědělských staveb, pořízení technologií i mobilních strojů. První kolo příjmu žádostí v těchto intervencích proběhlo v termínu 22. 8. 2023–12. 9. 2023.

Poskytování podpor se řídí Pravidly, kterými se stanovují podmínky pro poskytování dotace na projekty rozvoje venkova v rámci Strategického plánu SZP na období 2023–2027, která vydává MZe na základě nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/2115. Tato Pravidla jsou zveřejněna na internetových stránkách MZe www.mze.gov.cz/spszp.cz a Státního zemědělského intervenčního fondu www.szif.cz.

Intervence 33.73 – Investice do zemědělských podniků

Základní míra dotace je 40 % výdajů, ze kterých je stanovena dotace, a může být navýšena o 10 % u mladých začínajících zemědělců a o dalších 10 % u žadatelů hospodařících v ekologickém režimu. Maximální míra dotace je 60 %. Maximální výše dotace na jeden projekt je 30 mil. Kč.

O dotaci mohou pěstitelé, kteří jsou zemědělskými podnikateli, žádat v záměrech:

- b) projekty do 2 000 000 Kč včetně a zároveň žadatel hospodaří na max. 150 ha a splňuje definici mikro, malých a středních podniků; Rostlinná výroba a
- g) Rostlinná výroba.

Intervence 49.75 – Zahájení činnosti mladého zemědělce

Podpora je určena pro zemědělského podnikatele, který nedosáhl 41 let, a který v zemědělství podniká max. 5 let před podáním Žádosti o dotaci. Podpora je poskytována na realizaci podnikatelského plánu, přičemž jeho realizace musí být do 2 let od podpisu Dohody o poskytnutí dotace.

Dotace je poskytována ve 2 sazbách. Základní sazba dotace činí 1 500 000 Kč. V případě, že bude předmětem podnikatelského plánu zpracování vlastní produkce, jehož výstupem je produkt uvedený v příloze I Smlouvy o fungování EU, bude sazba činit 2 030 000 Kč. Dotace bude poskytnuta dle zvolené sazby v I. splátce, a to již po podpisu Dohody o poskytnutí dotace.

Další příjem žádostí o dotaci ve výše uvedených intervencích proběhl v termínu 8.–29. 10. 2024.

Normy jakosti a požadavky na rozmnožovací materiál

Požadavky na rozmnožovací materiál ovocných a okrasných rodů a druhů vymezuje následující legislativa:

Zákon č. 219/2003 Sb., o uvádění do oběhu osiva a sadby pěstovaných rostlin a o změně některých zákonů (zákon o oběhu osiva a sadby), ve znění pozdějších předpisů.

Vyhláška č. 386/2022 Sb., o množitelských porostech a rozmnožovacím materiálu chmele, révy a okrasných druhů a jeho uvádění do oběhu, ve znění vyhl. č. 188/2023 Sb. a 92/2024 Sb. (ruší vyhl. č. 332/2006 Sb., 95/2018 Sb., 314/2020 Sb.).

Vyhláška č. 96/2018 Sb., o množitelských porostech a rozmnožovacím materiálu ovocných rodů a druhů a jeho uvádění do oběhu, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon akceptuje a zapracovává příslušné právní předpisy a požadavky Evropské unie, které jsou prakticky všechny charakteru směrnice, což znamená, že musí být zapracovány do národních zákonů. Zákon dále umožňuje vykonávat a zajistit dozor nad dodržováním povinností, které jsou vyžadovány pro uvádění do oběhu rozmnožovacího materiálu hlavních zemědělských plodin, a to povinnou národní registraci odrůd těchto zemědělských plodin (platí pro ovocné druhy) a jejichž výčet je uveden v „Druhovém seznamu“ zákona.

Vyhláška rovněž zapracovává příslušné předpisy EU a upravuje podrobnosti o uznávání množitelských porostů a rozmnožovacího materiálu ovocných rodů a druhů a jeho uvádění do oběhu. Vedením registru množitelských porostů a množitelských materiálů (registr školek) je pověřen ÚKZÚZ na základě zákona č. 219/2003 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

Právní předpisy ČR vztahující se k sektoru

Následující přehled právních předpisů zahrnuje výběr právních předpisů týkajících se komodity okrasné rostliny a školkařství:

Zákon č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů

– prováděcí předpisy:

82/2023 Sb., o stanovení podmínek provádění společné organizace trhů organizacemi producentů.

217/2020 Sb., kterým se mění některá nařízení vlády v oblasti zemědělství v souvislosti s mimořádnou epidemií v roce 2020.

330/2019 Sb., o podmínkách provádění navazujících agroenvironmentálně-klimatických opatření, ve znění vyhl. č. 54/2021 Sb., 177/2021 Sb., 33/2022 Sb., 84/2023 Sb.

48/2017 Sb., o stanovení požadavků podle aktů a standardů dobrého zemědělského a environmentálního stavu pro oblasti pravidel podmíněnosti a důsledků jejich porušení pro poskytování některých zemědělských podpor, ve znění vyhl. č. 126/2018 Sb., 292/2018 Sb., 31/2020 Sb., 567/2020 Sb., 177/2021 Sb., 84/2023 Sb.

76/2015 Sb., o podmínkách provádění opatření ekologické zemědělství, ve znění vyhl. č. 113/2015 Sb., 64/2016 Sb., 236/2016 Sb., 18/2017 Sb., 49/2017 Sb., 29/2018 Sb., 43/2018 Sb., 57/2019 Sb., 332/2019 Sb., 217/2020 Sb., 55/2021 Sb., 177/2021 Sb., 33/2022 Sb., 84/2023 Sb.

75/2015 Sb., o podmínkách provádění agroenvironmentálně-klimatických opatření a o změně nařízení vlády č. 79/2007 Sb., o podmínkách provádění agroenvironmentálních opatření, ve znění pozdějších předpisů.

72/2015 Sb., o podmínkách poskytování plateb pro oblasti s přírodními nebo jinými zvláštními omezeními, ve znění vyhl. č. 113/2015 Sb., 64/2016 Sb., 49/2017 Sb., 43/2018 Sb., 84/2023 Sb.

50/2015 Sb., o stanovení některých podmínek poskytování přímých plateb zemědělcům a o změně některých souvisejících nařízení vlády, ve znění pozdějších předpisů.

307/2014 Sb., o stanovení podrobností evidence využití půdy podle uživatelských vztahů (druhy zemědělské kultury), ve znění pozdějších předpisů.

318/2008 Sb., o provádění některých opatření společné organizace trhu s ovocem a zeleninou, ve znění pozdějších předpisů.

112/2008 Sb., o stanovení některých podmínek poskytování národních doplňkových plateb přímým podporám, ve znění pozdějších předpisů.

75/2007 Sb., o podmínkách poskytování plateb za přírodní znevýhodnění v horských oblastech, oblastech s jinými znevýhodněními a v oblastech Natura 2000 na zemědělské půdě, ve znění pozdějších předpisů.

47/2007 Sb., o stanovení některých podmínek poskytování jednotné platby na plochu zemědělské půdy a některých podmínek poskytování informací o zpracování zemědělských výrobků, pocházejících z půdy uvedené do klidu, ve znění NV č. 83/2009 Sb., 480/2009 Sb., 369/2010 Sb., 448/2012 Sb., 400/2013 Sb., 308/2014 Sb., 50/2015 Sb., 49/2017 Sb.

257/2006 Sb., kterým se mění NV č. 181/2004 Sb., o stanovení bližších podmínek provádění společných organizací trhu, pokud jde o systém poskytování subvencí při vývozu pro zemědělské výrobky a zpracované zemědělské výrobky, ve znění NV č. 99/2005 Sb.

69/2005 Sb., o stanovení podmínek pro poskytování dotace v souvislosti s předčasným ukončením provozování zemědělské činnosti u zemědělského podnikatele, ve znění NV č. 512/2006 Sb., 96/2008 Sb.

159/2004 Sb., o stanovení bližších podmínek poskytování a propadnutí záruk pro zemědělské výrobky.

Zákon č. 219/2003 Sb., o uvádění do oběhu osiva a sadby pěstovaných rostlin (dále jen zákon o oběhu osiva a sadby), ve znění pozdějších předpisů.

– prováděcí předpisy:

188/2023 Sb., kterou se mění vyhl. č. 96/2028 Sb., o množitelských porostech a rozmnožovacím materiálu ovocných rodů a druhů a jeho uvádění do oběhu, ve znění pozdějších předpisů (ruší vyhl. č. 366/2020 Sb.).

218/2019 Sb., o výčtu metodik zkoušek odlišnosti, uniformity, stálosti a užitné hodnoty odrůd, ve znění vyhl. č. 256/2020 Sb., 447/2021 Sb., 387/2022 Sb., 128/2023 Sb., 340/2023 Sb.

96/2018 Sb., o množitelských porostech a rozmnožovacím materiálu ovocných rodů a druhů a jeho uvádění do oběhu, ve znění vyhl. č. 138/2020 Sb., 366/2020 Sb., 188/2023 Sb., 93/2024 Sb.

331/2017 Sb. o stanovení dalších odrůd ovocných druhů s úředně uznaným popisem, které se považují za zapsané do Státní odrůdové knihy, ve znění vyhl. č. 3/2018 Sb.,

129/2012 Sb., o podrobnostech uvádění osiva a sadby pěstovaných rostlin do oběhu, ve znění pozdějších předpisů,

61/2011 Sb., o požadavcích na odběr vzorků, postupy a metody zkoušení osiva a sadby, ve znění vyhl. č. 410/2013 Sb., 3/2018 Sb., 156/2021 Sb. a 505/2021 Sb.

378/2010 Sb., o stanovení druhového seznamu pěstovaných rostlin, ve znění vyhl. č. 42/2014 Sb., 3/2018 Sb., 315/2020 Sb., 505/2021 Sb. a 373/2023 Sb.

Zákon č. 242/2000 Sb., o ekologickém zemědělství a o změně zák. č. 368/1992 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů

– prováděcí předpisy:

16/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o ekologickém zemědělství, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 326/2004 Sb., o rostlinolékařské péči, ve znění pozdějších předpisů

– prováděcí předpisy:

5/2020 Sb., o ochranných opatřeních proti škodlivým organizmům rostlin.

132/2018 Sb., o přípravcích a pomocných prostředcích na ochranu rostlin, ve znění vyhl. č. 359/2019 Sb., ve znění vyhl. č. 222/2022 Sb., 200/2023 Sb.

327/2012 Sb., o ochraně včel, zvěře, vodních organizmů a dalších necílových organizmů při použití přípravků na ochranu rostlin, ve znění pozdějších předpisů.

207/2012 Sb., o profesionálních zařízeních pro aplikaci přípravků a o změně vyhl. č. 384/2011 Sb. a 334/2004 Sb.

206/2012 Sb., o odborné způsobilosti pro nakládání s přípravky (ruší vyhl. č. 333/2004 Sb.), ve znění vyhl. č. 17/2018 Sb. a 199/2023 Sb.

205/2012 Sb., o obecných zásadách integrované ochrany rostlin,

Zákon č. 408/2000 Sb., o ochraně práv k odrůdám rostlin a o změně zákona č. 92/1996 Sb., o odrůdách, osivu a sadbě pěstovaných rostlin, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 541/2020 Sb., o odpadech, ve znění pozdějších předpisů

– prováděcí předpisy:

273/2021 Sb. o podrobnostech nakládání a odpady, ve znění vyhl. č. 78/2022 Sb. a 445/2022 Sb.

8/2021 Sb., o Katalogu odpadů a posuzování vlastností odpadů (Katalog odpadů), ve znění vyhl. č. 445/2022 Sb.

Zákon č. 156/1998 Sb., zákon o hnojivech, pomocných půdních látkách, pomocných rostlinných přípravcích a substrátech a o agrochemickém zkoušení zemědělských půd, ve znění pozdějších předpisů

– prováděcí předpisy:

309/2021 Sb., o odběrech a chemických a biologických rozbořech vzorků hnojiv (ruší vyhl. č. 273/1998 Sb., 475/2000 Sb.),

377/2013 Sb., o skladování a způsobu používání hnojiv, ve znění vyhl. č. 131/2014 Sb. a 229/2017 Sb., 392/2021 Sb.,

257/2009 Sb., o používání sedimentů na zemědělské půdě, ve znění vyhl. č. 93/2023 Sb.

474/2000 Sb., o stanovení požadavků na hnojiva ve znění pozdějších předpisů,

275/1998 Sb., o agrochemickém zkoušení zemědělských půd a zjišťování půdních vlastností lesních pozemků ve znění vyhl. č. 477/2000 Sb., 400/2004 Sb. a 335/2017 Sb.,

Zákon č. 477/2001 Sb., o obalech, ve znění pozdějších předpisů

– prováděcí předpisy:

30/2021 Sb., o provedení některých ustanovení zákona o obalech, ve znění vyhl. č. 95/2023 Sb.

Zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů a jeho prováděcí předpisy.**Zákon č. 201/2012 Sb., o ochraně ovzduší**, ve znění pozdějších předpisů,**Zákon č. 17/1992 Sb., o životním prostředí**, ve znění pozdějších předpisů.**Zákon č. 76/2002 Sb., o integrované prevenci**, ve znění pozdějších předpisů,**Zákon č. 395/2009 Sb., o významné tržní síle při prodeji zemědělských a potravinářských produktů a jejich zneužití**, ve znění pozdějších předpisů,**Vyhláška č. 298/2014 Sb.**, o stanovení seznamu katastrálních území s přiřazenými průměrnými základními cenami zemědělských pozemků, ve znění pozdějších předpisů,**Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání**, ve znění pozdějších předpisů.**Nařízení vlády č. 278/2008 Sb., o obsahových náplních jednotlivých živností**, ve znění pozdějších předpisů.**Zákon ČNR č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny**, ve znění pozdějších předpisů,**Vyhláška č. 432/2005 Sb.**, o stanovení podmínky a způsobu poskytování finanční náhrady za újmu vzniklou omezením zemědělského hospodaření, vzor a náležitosti uplatnění nároku.

Zákon č. 151/1997 Sb., o oceňování majetku, ve znění pozdějších předpisů.

– prováděcí předpisy:

441/2013 Sb. k provedení zákona o oceňování majetku (oceňovací vyhláška), ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 223/2016 Sb., o prodejní době, ve znění pozdějších předpisů.

Zapojení ČR do mezinárodní spolupráce a obchodu

Členem **Mezinárodní organizace zahradnických producentů AIPH** (International Association of Horticultural Producers) je Svaz květinářů a floristů ČR. Organizace AIPH vznikla v r. 1948 v Curychu a je světovou asociací pro celé okrasné zahradnictví, jejími členy jsou všechny zahradnické vyspělé země světa. Tato organizace soustřeďuje a poskytuje široké spektrum informací z oblasti zahradnické produkce, mezinárodního obchodu, legislativy, normotvorné činnosti apod.

Školkařský svaz OU ČR je prostřednictvím Ovocnářské unie ČR (OU ČR) přímo zastoupen ve výboru **COPA-COGECA** pro ovoce a zeleninu, kde je diskutována i legislativa ve vztahu k rozmnožovacímu a výsadbovému materiálu, přípravkům na ochranu rostlin nebo dovoz a vývoz výsadbového materiálu. Svaz školkařů ČR je členem organizace **ENA** (European Nurserystock Association) a rovněž MUCF (Minor Uses Coordination Facility).

Členem **FLORINTU** (International Florist Organisation) je Svaz květinářů a floristů ČR. FLORINT byl založen v roce 1956 pod názvem European Federation of Professional Florists Associations a v současné době sdružuje národní floristické asociace z 20 evropských zemí.

Zahradnická fakulta Mendelovy zemědělské a lesnické univerzity Brno v Lednici na Moravě je členem **Mezinárodní společnosti pro zahradnické vědy ISHS** (International Society for Horticultural Science).

ČR je členem řady dalších mezinárodních vládních i nevládních organizací a aktivit. K nejvýznamnějším patří **FAO** (Food and Agriculture Organization of the United Nations), **UPOV** (International Union for the Protection of New Varieties of Plants), **ISO** (International Organization for Standardization – Mezinárodní organizace pro standardizaci), **IPPC** (International Plant Protection Convention – Mezinárodní úmluva na ochranu rostlin) a nevládní **IUFRO** (The Global Network for Forest Science Cooperation). ČR rovněž přijala a respektuje řadu mezinárodních úmluv, např. úmluvu o mezinárodním obchodě s ohroženými druhy volně žijících živočichů a rostlin **CITES** (Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora).

Pro naše semenářství je nejvýznamnější členství a aktivity v organizacích **ISTA** (International Seed Testing Association) a **OECD** (Organisation for Economic Cooperation and Development). V nich je ČR zastoupena pro oblast semenářské kontroly, pověřenou státní organizací pro kontrolu kvality i množství vyvážených a dovážených osiv je ÚKZÚZ. Mezinárodní obchod s osivy je u většiny polních plodin podmíněn vystavením certifikátů obou organizací. U některých skupin plodin jsou výjimky, např. certifikace podle OECD není uplatňována u zeleniny a květin. Existují však velmi úzké vztahy a souvislosti činností těchto organizací ve prospěch záruk jakosti obchodovaného zboží.

Českomoravská šlechtitelská a semenářská asociace (ČMŠSA) je členem **ISF** (International Seed Federation). ISF je organizace zabývající se odrůdami a mezinárodním obchodem s osivy a sadbou.

Spolupráce odborné praxe a státní správy

Komoditní Rada pro okrasné zahradnictví a školkařství

Od roku 2020 byla nově zřízena při Agrární komoře ČR „Komoditní Rada pro okrasné zahradnictví a školkařství“, která se schází cca dvakrát do roka. Nahrazuje tak na činnost bývalého „Poradního sboru“ ředitele odboru rostlinných komodit Ministerstva zemědělství pro okrasné zahradnictví a školkařství“.

Členy Komoditní Rady jsou zástupci AK, představitelé odborných svazů a odbytových organizací sektoru, zástupci výzkumných organizací, odborného školství a zodpovědní pracovníci orgánů státní správy. Hlavním předmětem činnosti Komoditní Rady je řešení aktuálních problémů okrasného zahradnictví včetně a v poslední době především příprava nově vznikající producentské organizace pro sektor květinářství v rámci nového nastavení Strategického plánu v SZP.

ČÁST B – KVĚTINÁŘSTVÍ A ŠKOLKAŘSTVÍ VE SVĚTĚ A V EU

Přesné údaje o květinářské a školkařské produkci ve světovém i evropském měřítku nejsou předmětem pravidelných statistických šetření. Nejucelenější přehled o současném okrasném zahradnictví obsahuje statistická ročenka Mezinárodní asociace zahradnických producentů (AIPH). Ta je na základě dat, zaslaných jednotlivými členskými organizacemi, každoročně novelizována. Další informace lze nalézt v přehledu, zveřejňovaném Evropskou komisí – Ředitelství pro zemědělství, který lze nalézt na internetových stránkách www.ec.europa.eu EK v sekci Zemědělství.

Květinářství a školkařství ve světě

Světová produkce okrasného zahradnictví a školkařství se každoročně mírně zvyšovala až do roku 2019. V letech 2019 a 2020 byla stejně jako vše ve světě ovlivněna pandemií COVID-19. Poté zaznamenaly světové plochy sektoru květinářství pokles ze 745 tis. ha v roce 2020 na 678,5 tis. ha v roce 2022. Dle AIPH se největší plochy pro pěstování květin nacházejí v Indii a Číně. Největšími světovými producenty květin a školkařských výpěstků je Čína, mezi další velké světové producenty patří také USA a Nizozemsko.

Produkce a plochy pro pěstování květin ve světě

		Květinářství			
		Produkce (mil. EUR)	Plocha celkem (ha)	Kryté plochy (ha)	Počet firem
Svět*		24 700	678 500	-	300 000
Evropa*		9 400	55 600	-	33 200
Afrika*		1 000	17 200	-	-
Z toho:	Keňa	663	4 039	-	-
	Etiopie	244	1 695	-	-
	Jihoafrická rep.	98	11 461	-	-
Střední východ*		-	8 400	-	-
Z toho	Turecko	-	5 637	1 651	-
	Izrael	-	2 748	1 748	-
Severní Amerika*		5 000	28 000	-	41 000
Z toho	USA	3 297	26 780	7 735	39 300
	Kanada	1 538	1 140	682	1 840
Jižní Amerika*		1 990	45 300	-	8 300
Z toho	Brazílie	-	15 600	-	-
	Kolumbie	1 600	8 900	-	-
Asie*		7 700	524 000	-	97 700
Z toho	Čína	7 739	188 421	-	74 925
	Korea	-	2 405	-	-

Pramen: AIPH

Poznámka: * jednotlivé údaje představují poslední získatelná data z let 2021–2022

Květinářství a školkařství v EU

Podle údajů ročenky AIPH dosáhla světová okrasná produkce, tj. produkce květin a školkařských výpěstků, v roce 2021 hodnoty 24,7 mld. €, z toho produkce v rámci zemí EU činila cca 9,4 mld. €/rok. V porovnání s rokem 2017 tak činí pokles světové okrasné produkce v roce 2021 více jak 30 % a produkce v rámci zemí EU téměř 15 %. Některé země vykazují mírné přírůstky, obecně však převažuje pokles produkce.

Podobný trend má i vývoj pěstebních ploch tohoto sektoru. V roce 2017 byly v EU květiny a školkařské výpěstky pěstovány na 60 tis. ha, avšak v roce 2022 klesly téměř o 8 % na 55,6 tis. ha. Tento pokles vykazují v posledních letech ve všech zemích EU. Důvodem tohoto vývoje je prudké zvýšení zejména cen energií, ale i práce a materiálů. Největším pěstitelem květin a školkařských výpěstků je dlouhodobě Nizozemsko, kde se ročně vypěstuje téměř třetina produkce celé EU. Mezi další největší producentské státy EU patří tradičně Itálie, Německo, Francie a Španělsko.

Květinářství v EU

V celé Evropě se ročně produkuje asi 1/3 světové produkce květin, z toho na země EU připadá 90 %. V posledních letech se diferencuje vývoj objemu produkce i pěstebních ploch. Produkce některých států roste – Nizozemsko, Portugalsko, Švédsko a Belgie, v některých naopak klesá – Dánsko, Německo. Snižuje se počet podniků produkujících okrasné rostliny, zvláště ve státech s vysokou produkcí. Z ekonomických důvodů to lze považovat za příznak koncentrace výroby – větší podniky jsou ekonomicky stabilnější. Dalším důvodem jsou problémy s mezigeneračním předáváním firem.

Hodnota produkce a počet výrobních podniků v sektoru květinářství

		2016		2017		2021	
		hodnota produkce v mil. €	počet podniků	hodnota produkce v mil. €	počet podniků	hodnota produkce v mil. €	počet podniků
Celkem svět		35 500	300 000	35 500	300 000	24 700	300 000
Celkem Evropa		11 000	35 000	11 000	35 000	9 400	33 200
Z toho:	Belgie	193	737	186	640	203	634
	ČR	76,2	1 000	78	1 000	102,5	1 000
	Dánsko	378	401	359	365	352	368
	Finsko	86	526	91	499	89	449
	Francie	970	7 234	1 004	7 234	939	2 760
	Itálie	1 146	14 093	1 125	14 093	1 295	14 093
	Irsko	31	133	33	133	40	133
	Nizozemsko	2 373	3 330	2 439	3 130	2 828	9 430
	Německo	1 133	5 060	1 108	3 668	1 102	3 123
	Norsko	26	402	25	402	26	317
	Polsko	526	-	526	-	116	-
	Portugalsko	194	-	196	-	216	-
	Rakousko	182	624	197	624	210	1 327
	Španělsko	1 032	-	698	-	995	-
	Švédsko	139	579	141	579	165	558
	Švýcarsko	329	347	301	345	332	323
	Velká Británie	1 467	-	1 541	-	517	-

Pramen: Ročenka AIPH 2023 – zpracoval Svaz květinářů a floristů ČR

Přehled pěstebních ploch květin a hrnkových rostlin (ha)

Země	2016			2017			2022		
	krytá plocha	venkovní plocha	celkem	krytá plocha	venkovní plocha	celkem	krytá plocha	venkovní plocha	Celkem
Celkem svět*	cca 650 000 ha			cca 650 000 ha			cca 678 500 ha		
Celkem Evropa*	60 000			60 000			55 600		
Belgie	398	621	1 019	386	728	1 114	376	509	885
ČR	130	600	730	130	610	740	134	76	210
Dánsko	282	-	282	282	-	282	223	215	438
Finsko	121	90	211	121	93	214	113	25	138
Francie	-	-	6 520	-	-	6 510	-	-	4 738
Itálie	5 443	7 282	12 724	5 443	7 282	12 724	5 443	7 282	12 724
Irsko	-	-	415	-	-	415	-	-	415
Nizozemsko*	3 815	2 755	6 570	3 592	3 108	6 700	4 210	3 980	8 190
Německo	1 724	5 583	7 307	1 709	1 885	6 588	1 709	1 885	6 588
Norsko	113	-	113	113	-	113	81	-	81
Polsko	1 615	3 845	5 460	1 615	3 845	5 460	1 591	3 801	5 392
Portugalsko	610	1 090	1 700	610	1 090	1 700	610	1 090	1 700
Rakousko	2 336	3 961	6 297	176	173	349	164	259	423
Španělsko	2 336	3 961	6 297	2 167	4 277	6 444	3 079	3 005	6 084
Švédsko	155	32	187	226	131	357	127	254	381
Švýcarsko	183	-	183	166	-	166	146	-	166
Velká Británie	522	5 800	6 322	522	5 800	6 355	473	7 100	7 573

Pramen: Ročenka AIPH 2023 – zpracoval Svaz květinářů a floristů ČR

Poznámka: * odhad

Školkařství v EU

Školkařství okrasných druhů se v EU v současnosti potýká s přetlakem vypěstovaného materiálu, což má za následek pokles jejich cen na trhu. Na druhé straně jsou v důsledku globalizace obchodu se školkařskými výpěstky kladeny stále vyšší požadavky na kvalitu výpěstků. Tuzemští školkaři prostřednictvím Svazu školkařů ČR spolupracují se zahraničními školkařskými svazy. Aktuálně řešenou otázkou je především odlišný přístup okolních zemí k problematice přípravků na ochranu rostlin v tzv. minoritních indikacích a sjednocení názvosloví rostlin. Právě pro potřeby sjednocení názvosloví rostlin, které umožňuje jasné označení pěstovaného sortimentu, byl sestaven „List of Names of Woody Plants“ – Seznam názvů ovocných a okrasných dřevin a „List of Names of Perennials“ – Seznam názvů trvalek. Tyto seznamy platného názvosloví umožňují sjednocení názvosloví rostlin jak na regionálních, tak mezinárodních úrovních pro potřeby školkařské produkce a obchodu. Oba zmíněné seznamy názvů byly následně uznány ENA (European Nursery Association – Evropská školkařská asociace) jako standard názvosloví pro školkařské výpěstky. Navíc Seznam názvů trvalek byl akceptován také ISU (Internationale Stauden Union – Mezinárodní trvalková unie) a PPA (Perennial Plant Association – Trvalková asociace v USA).

V řadě zemí EU je ovocné školkařství zaměřeno zejména na profesionální ovocnářství a produkce výpěstků pro hobby pěstitele či krajinu je značně omezená (širší sortimenty ovocných výpěstků pěstuje Německo a Rakousko a do jisté míry i Polsko a Slovensko). Poptávka po výpěstcích pro profesionální

ovocnářství se odvíjí podle situace na trhu. V posledních letech byla produkce ovoce ve velké části EU negativně ovlivněna suchem a jarními mrazy a řada ovocnářských podniků i s ohledem na celkovou situaci na trhu s ovocem v EU (nadprodukce ovoce po zavedení ruského embarga na dovoz ovoce z EU do Ruska), je ve špatném ekonomickém stavu s nutností omezení či odložení investic.

V Evropě je ovocné školkařství nejvíce rozvinuto v Nizozemsku, Belgii, Francii, Itálii a v neposlední řadě také v Polsku. Ze zemí mimo EU velké množství výpěstků produkuje Srbsko a Bosna a Hercegovina. Přes nepříznivou situaci na trhu s ovocem v EU se v Polsku dále vysazují ovocné sady, řada evropských výpěstků se v souvislosti s ruským embargem vysazuje na území Kazachstánu a Kyrgyzstánu, ale ovocné plantáže jabloní se v souvislosti s rostoucí životní úrovní obyvatelstva vysazují též v Indii nebo Číně.

ČÁST C – KVĚTINÁŘSTVÍ A ŠKOLKAŘSTVÍ V ČR

Toto odvětví zahrnuje květinářství a školkařství ovocných a okrasných druhů, které jsou významnou složkou rostlinné výroby. V roce 2023 se dle ČSÚ podílel tento sektor 5,2 % na tuzemské rostlinné produkci a 2,9 % na celkové zemědělské produkci.

Dle statistického zjišťování ČSÚ se produkce sektoru okrasného zahradnictví a školkařství (tj. produkce školek okrasných, ovocných, révových a chmelových výpěstků) od roku 2021 opět mírně zvyšuje – v roce 2022 činil meziroční nárůst téměř 6 %, v roce 2023 se produkce oproti roku 2022 zvýšila jen nepatrně a činila 4,9 mld. Kč.

Vývoj sektoru okrasného zahradnictví a školkařství

Plodina, výrobek		Hodnotové množství (v mil. Kč)					Index 2023/22	
		2018	2019	2020	2021	2022 ¹⁾		2023 ²⁾
Produkce zemědělského odvětví celkem		135 682	141 066	148 979	167 198	191 857	176 899	92,2
Rostlinná produkce celkem		75 762	79 902	87 369	103 689	114 109	94 921	83,2
Sazenice a květiny		3 735	4 429	4 901	4 624	4 898	4 928	100,6
z toho:	výpěstek ovocných školek	499	826	1 398	-	-	-	-
	okrasné dřeviny a květiny	2 854	3 186	3 259	-	-	-	-
	výsadby kultur	382	417	244	-	-	-	-

Pramen: ČSÚ

Poznámka: – údaje nejsou k dispozici

¹⁾ semidefinitivní data,

²⁾ předběžné výsledky

Přehled pěstebních ploch květin (v ha)

Ukazatel	2018	2019	2020	2021	2022	2023	index 2023/22
Květiny a okrasné rostliny	236	224	291	205	219	132	60,3
Školky (okrasné a ovocné)	2 331	1 895	1 671	1 578	1 910	2 061	107,9
Celkem	2 567	2 119	1 962	1 783	2 129	2 193	103,0

Pramen: ČSÚ

Poznámka: v roce 2011 došlo ke změně metodiky vykazování dle nařízení NEPR (EU) č. 543/2009, proto nejsou údaje před a po tomto roce úplně srovnatelné

Největší podíl zakrytých ploch využívá sektor květinářství, především v režimu poloteplém a studeném, k produkci záhonových, balkónových a hrnkových květin. Sektor je ohrožen především staršími a technologicky nevyhovujícími skleníky, které neumožňují využít moderní a racionální způsoby pěstování. Průměrné stáří skleníků i přes postupující modernizace překračuje 50 let. Toto stáří skleníků neumožňuje moderní způsoby pěstování, a především jsou energeticky velmi náročné. Zvláště v posledních letech se zdražením všech energií představují energetické náklady pěstitelů vysoké zatížení pro hospodaření podniků. Náklady na vytápění se zvýšily 2,5násobně a zlevnění se neočekává. Současně se zdražují další náklady, a to na vodu, hnojiva, substráty, květináče včetně osobních nákladů a služeb. Vzhledem k růstu cen květin na nizozemských burzách se podařilo prosadit růst cen v ČR. Díky tomu fungují květinářské podniky i nadále.

Školkařství všech zaměření využívá kryté plochy pro rané fáze vývoje rostlin (tzv. množárny). Pro produkci kontejnerovaných výpěstků jsou využívány stínoviště a kontejnerovny. Značnou část množení chmele smluvně zajišťují ve sklenících květinářské podniky.

ČÁST D – KVĚTINÁŘSTVÍ V ČR

Současný stav tuzemského květinářství

Tuzemská produkce květin od roku 2001 vykazuje rostoucí trend. Výjimkou byl rok 2009, kdy došlo k mírnému propadu produkce v důsledku světové ekonomické krize, a rok 2013, kdy se snížila produkce vlivem poklesu poptávky v důsledku negativního průběhu počasí v zimních a jarních měsících.

V roce 2021 produkce květin meziročně vzrostla o 19 % na hodnotu 2,75 mld. Kč. K tomuto navýšení došlo především z důvodu intenzifikace výroby včetně implementace moderních technologií. Celkově lze hodnotit rok 2021 pro pěstitele květin jako příznivý, a to i proto, že lidé chtěli být obklopeni květinami v domácnostech, na balkonech či zahrádkách. V letech 2022 a 2023 tuzemská produkce stagnovala, což však v sektoru květinářství lze v mezinárodním srovnání považovat za úspěch. Množstevní produkce poklesla, ale průměrné realizační ceny vzrostly. V roce 2022 se produkce meziročně mírně zvýšila a dosáhla hodnoty 2,79 mld. Kč, avšak v roce 2023 opět nepatrně poklesla na 2,77 mld. Kč.

Plochy květinářství včetně krytých ploch od roku 2000 vykazují mírný nárůst. Struktura tuzemské květinářské produkce je určena poptávkou po jednotlivých typech výpěstků a ekonomikou pěstování v tuzemských klimatických podmínkách. V dlouhodobém období nedochází k výrazné změně struktury – hlavním oborem tuzemských květinářů je pěstování balkonových a záhonových květin a hrnkových rostlin okrasných především květem.

Produkce květinářství v ČR (v mil. Kč)

2015	2018	2019	2020	2021	2022	2023
2 095	2 278	2 360	2 315	2 753	2 785	2 772

Pramen: Svaz květinářů a floristů ČR

Po roce 2018 došlo též ke změně technické struktury u zakrytých ploch, kdy se snížila rozloha skleníků a přibyla plocha fóliovníků. Moderní fóliovníky jsou rovnocennou náhradou skleníků umožňující mechanizaci i robotizaci produkce. V posledních letech se při modernizaci podniků nahrazují skleníky fóliovníky s dvojitým zakrytím, které šetří energii a jsou při výstavbě levnější. Tento trend pokračoval i v roce 2023. Plochy pařenišť stagnují a jsou využívány zejména ve starších zahradnictvích pro sezónní výrobu. Cílem je eliminovat do budoucna jejich počet, neboť jsou zastaralé. Mírný nárůst venkovních ploch v roce 2023 je příkládán nové skupině pěstitelů sezónních květin, tzv. květinovým farmám.

Pěstební plochy květin v ČR (ha)

Ukazatel	1988	1993	2000	2005	2010	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Skleníky	185,0	125,0	115,0	115,0	117,0	116,0	114,0	113,0	112,5	110,0	108,0
Fóliovníky	22,0	5,0	5,0	7,0	13,0	14,0	17,0	18,0	19,0	21,0	23,2
Pařeniště	11,0	5,0	9,0	5,0	1,0	0,5	0,5	0,4	0,4	0,4	0,4
Kryté plochy celkem	218,0	135,0	129,0	127,0	131,0	130,5	131,5	131,4	131,9	131,4	131,6
Venkovní plochy	200,0	105,0	85,0	85,0	102,0	110,0	105,0	-	-	78,6	93,0

Pramen: Svaz květinářů a floristů ČR

Poznámka: - údaj není k dispozici

Struktura tuzemské květinářské produkce je určována poptávkou po jednotlivých skupinách květin, ekonomikou jejich výroby v tuzemských klimatických podmínkách a módností. Ke změnám ve struktuře produkce květin dochází velmi pomalu. Již dlouhodobě jsou hlavní skupinou záhonové a balkonové květiny a dá se očekávat, že tento trend bude pokračovat i v dalších letech.

Produkce řezané zeleně v tuzemsku je technologicky jednodušší a sklizeň je možné realizovat podle potřeby. Odložením sklizně se kvalita zeleně – na rozdíl od řezaných květů – nesnižuje. Na sušených květinách se může demonstrovat význam módních trendů. V devadesátých letech byly ve světě obrovskou módou, která následně přišla i do ČR. Již před rokem 2010 však tato vlna odezněla. Dnes se produkuje podstatně menší objem, který se v ČR spotřebuje. Navíc je tato výroba náročná na ruční práci a na závlahu.

Struktura květinářské produkce v ČR (v mil. Kč)

Ukazatel	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Cibuloviny	2	3	3	3	3	4	4	4
Záhonové	1 120	1 202	1 235	1 278	1 264	1 360	1 386	1 405
Hrnkové	760	780	782	809	795	840	850	840
Řezané květiny	90	99	95	96	90	97	96	98
Řezaná zeleň	89	92	86	91	88	96	95	92
Sušené květiny	76	45	47	48	43	322	320	300
Osiva květin	34	33	30	35	32	34	35	33
Celkem	2 171	2 254	2 278	2 360	2 315	2 753	2 786	2 772

Pramen: Svaz květinářů a floristů ČR

Na podporu české produkce záhonových, balkónových a hrnkových květin byla zavedena marketingová podpora formou označení produktů značkou „ČESKÁ KVĚTINA“. Značka se ujala a Svaz květinářů a floristů sleduje kvalitu výpěstků, které mají povolení značku užívat. Zavedení značky podpořilo Ministerstvo zemědělství a záštitu poskytl ministr zemědělství. Další informace lze nalézt na www.ceska-kvetina.cz.

Spotřeba a užití květin v ČR

Spotřeba květin na osobu se od počátku sledování v roce 1994 zvyšovala. V roce 2020 však došlo k poklesu a činila tak 1 217 Kč/os./rok, tj. meziroční snížení o 3 %. Z důvodu intenzifikace výroby, ale především prodáním všech napěstovaných květin po ztrátách v roce 2020 z důvodu pandemie COVID-19, se v roce 2021 spotřeba květin výrazně zvýšila téměř o 12 % na 1 360 Kč/os./rok. Vliv mělo též navýšení cen květin v souvislosti s růstem cen energií, materiálů, dopravy a mezd.

V letech 2022 a 2023 se spotřeba květin opět zvýšila, a to až na 1 570 Kč na obyvatele v roce 2023. Zvýšení realizačních cen za produkci z důvodu nárůstu cen vstupů se propisuje také do výsledků maloobchodního prodeje, kdy se za méně prodaných kusů dosahuje vyšších tržeb. V následujících letech je rozhodující podporou růstu spotřeby zájem spotřebitelů o květiny a jejich zvyšující se kupní síla. V zájmu spotřebitelů je možné zaznamenat vliv podpory ochrany životního prostředí a návrat k přírodě. Velkou roli hrají též příležitosti, jako jsou Vánoce, Dušičky, Den matek, sv. Valentýn a další, ale i osobní příležitosti – narozeniny, jmeniny, svatby apod.

Spotřeba květin v ČR ve spotřebitelských cenách v Kč/os./rok

Rok	Spotřeba květin	Meziroční přírůstek %
2013	851	-12,2*
2014	936	+10,0
2015	991	+5,9
2016	1 091	+10,1

Rok	Spotřeba květin	Meziroční přírůstek %
2017	1 121	+2,7
2018	1 175	+9,2
2019	1 294	+2,5
2020	1 217	-3,0**
2021	1 360	+11,8
2022	1 545	+13,6
2023	1 570	+1,9

Pramen: Svaz květinářů a floristů ČR

Poznámka: * vliv nepříznivého průběhu počasí;

** vliv pandemie COVID-19

Rok 2023 byl z pohledu spotřeby květin v ČR obdobný jako roky předcházející, rozdíly jsou v jednotlivých položkách. Lze konstatovat, že se stále mírně zvyšuje spotřeba řezaných květů a pokojových květin. U záhonových a balkónových květin je přírůstek minimální. Překvapivé je meziroční zvýšení tržeb za osiva květin, a to o celých 35,4 %.

Struktura spotřeby květin ve spotřebitelských cenách (v mil. Kč)

Ukazatel	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Index 2023/22
Řezané květiny	3 861	3 713	3 892	4 960	5 035	5 275	104,8
Hrnkové rostliny	3 472	3 568	3 708	3 780	4 093	4 153	101,5
Záhonové rostliny	3 449	3 663	3 655	4 016	4 716	4 729	100,3
Řezaná zeleň	380	229	730	688	739	682	92,3
Cibuloviny	382	420	469	534	582	609	89,3
Sušené květiny	611	653	127	96	842	790	93,8
Osiva	66	58	71	73	65	88	135,4
Celkem	12 221	12 305	12 652	14 147	16 073	16 326	101,6

Pramen: Svaz květinářů a floristů ČR

Bilance produkce a užití květin v ČR (v mil. Kč)

Zdroje	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Tuzemská produkce	2 278	2 360	2 320	2 750	2 785	2 772
Dovoz	4 145	4 689	4 633	5 371	5 690	5 796
Celková nabídka	6 423	7 049	6 953	8 121	8 475	8 568
Spotřeba ve výrobních cenách	5 736	6 414	6 156	7 248	7 754	7 831
Vývoz	687	635	797	873	721	737
Celkové užití	6 423	7 049	6 953	8 121	8 475	8 568

Pramen: Statistika zahraničního obchodu, Svaz květinářů a floristů ČR

Daňová politika státu

Před vstupem do EU byla v ČR na květinářské a školkařské výpěstky 5 % DPH. Od roku 2004 byly okrasné a ovocné rostliny přeřazeny do vyšší 19% sazby. Tato skutečnost měla pro některé pěstitele, ale i prodejce zmíněných komodit, skoro likvidační charakter. Na nátlak profesních svazů, především Asociace zahradnických společenstev Svazu květinářů a floristů a Svazu školkařů ČR byla v roce 2006 skupina květin legislativně zařazena do 10% sazby DPH, od roku 2018 do roku 2023 spadaly květiny do snížené 15 % sazby DPH.

V rámci konsolidace veřejných financí byly s platností od 1. 1. 2024 přeřazeny řezané květiny a dekorativní listoví do základní sazby, tj. 21 % DPH. V nižší sazbě (tj. 12 %) zůstávají živé rostliny, cibule, kořeny apod. a semena. Je pravděpodobné, že dojde ke zvýšení spotřebitelských cen, i když z interních dotazů mezi členy SKF ČR vyplývá, že spíše budou snižovat svoje marže, než aby zvyšovaly ceny.

Cenový vývoj v ČR

Spotřebitelské ceny květin, řezaných i hrnkových, se v ČR v posledních letech neustále výrazně zvyšují, i když během roku mírně kolísají. Nejvýrazněji je tento výkyv znatelný u růží, což dokumentuje oblíbenost těchto květin a vysokou poptávku, která výrazněji neklesá ani v letních měsících, kdy je obecně poptávka po celoročně řezaných květinách nižší.

Variabilita spotřebitelských cen v jednotlivých měsících je určována mnoha faktory, zejména druhem květin, jejich zdrojem, ročním obdobím apod. Ceny importovaných květin se většinou odvíjejí od cen na burzách (v Nizozemsku VBA Aalsmeer nebo FLORA Holland, Naaldwijk a v Německu VBA/VBN v Porýní). Tyto ceny vykazují výrazné sezónní výkyvy (zvyšují se zvláště v období svátků – sv. Valentýn, Den matek, Velikonoce, Vánoce apod.).

Realitou posledních let je růst cen květin na burzách o 10-15 % ročně. Důvodem je pokles nabídky květin díky výpadku pěstitelských podniků, které byly z ekonomických důvodů uzavřeny. Odhaduje se, že nabídka z nizozemských zdrojů poklesla o 25–30 % též vlivem omezení letecké dopravy z mimoevropských států.

Průměrné roční spotřebitelské ceny vybraných druhů květin v ČR (Kč/ks)

Název	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Karafiát velkokvětý řezaný	22,05	22,47	23,43	25,40	26,69	28,99	32,09
Růže velkokvětá řezaná	61,16	64,24	68,38	74,84	78,78	86,74	91,84
Gerbera velkokvětá řezaná	39,18	40,77	42,18	44,97	48,34	53,37	56,19
Chryzantéma řezaná	43,51	45,88	46,81	51,04	55,26	62,01	66,48
Saintpaulia (africká fialka)	67,05	66,34	69,23	76,79	82,03	89,74	97,69

Pramen: ČSÚ

Vývoj spotřebitelských cen vybraných druhů květin v ČR (Kč/ks)

Měsíc	Růže velkokvětá (řezaná)			Gerbera velkokvětá (řezaná)			Karafiát velkokvětý (řezaný)			Chryzantéma (řezaná)			Saintpaulia (hrnková květina)		
	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024
I	81,72	90,04	92,74	51,99	56,63	57,48	27,80	31,06	33,17	59,41	69,78	65,66	78,46	93,41	100,58
II	85,65	93,31	97,69	54,28	58,72	59,10	28,20	31,59	33,40	63,29	72,79	68,18	85,91	97,08	98,84
III	88,43	94,03	97,20	55,31	58,19	58,94	28,19	31,79	33,87	64,49	70,92	70,62	94,06	102,39	99,85
IV	87,23	92,15	94,04	52,65	56,14	57,37	28,34	31,86	33,70	61,36	69,44	67,83	91,63	102,05	101,52

Měsíc	Růže velkokvětá (řezaná)			Gerbera velkokvětá (řezaná)			Karafiát velkokvětý (řezaný)			Chryzantéma (řezaná)			Saintpaulia (hrnková květina)		
	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024
V	87,16	91,23	94,44	52,87	55,70	59,84	28,48	31,95	33,96	61,18	65,36	67,18	96,14	101,06	100,36
VI	86,57	91,69	95,45	52,80	55,56	58,33	28,59	32,56	33,96	59,26	65,07	68,75	96,87	101,43	103,00
VII	87,82	91,22	95,00	53,05	55,11	58,87	28,68	32,56	34,10	59,17	63,53	67,26	91,27	97,84	99,33
VIII	85,16	89,92		51,54	55,21		28,98	32,71		59,19	62,58		88,64	95,68	
IX	85,92	91,44		51,99	55,30		28,94	32,20		60,30	62,99		88,18	95,65	
X	88,02	92,45		54,03	54,44		30,23	32,11		62,24	64,70		87,32	94,63	
XI	88,22	92,37		54,35	56,57		30,40	32,43		65,45	65,68		88,99	93,88	
XII	88,97	92,24		55,63	56,69		30,99	32,25		68,82	64,95		89,36	97,21	
Průměr	86,74	91,84	95,22	53,37	56,19	58,56	28,99	32,09	33,74	62,01	66,48	67,93	89,74	97,69	100,50

Pramen: ČSÚ

Zahraniční obchod ČR s květinami

Bilance dovozu a vývozu květinářských produktů zůstává výrazně pasivní. V roce 2022 vzrostlo záporné saldo meziročně o 10,5 % a dosáhlo hodnoty 4,97 mld. Kč, v roce 2023 se opětovně zvýšilo téměř o 2 % na hodnotu 5,1 mld. Kč.

Vývoj bilance zahraničního obchodu ČR s květinami (v mil. Kč)

Ukazatel	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Dovoz	3 962	4 145	4 689	4 633	5 371	5 690	5 796
Vývoz	632	687	635	797	873	721	737
Saldo zahraničního obchodu	-3 330	-3 458	-4 054	-3 836	-4 498	-4 969	-5 059

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Celková hodnota dovozu květin do ČR v roce 2023 činila téměř 5,80 mld. Kč, což je meziroční nárůst o 2 %. Největší podíl zaujímaly čerstvé řezané květiny, pokojové rostliny okrasné květem a okrasné listem. Největším dodavatelem bylo v roce 2023 tradičně Nizozemsko, které se na celkovém dovozu květin podílelo téměř 67 %. Dalšími velkými dodavateli bylo též Německo, Ekvádor, Itálie, Kolumbie, Polsko a Slovensko.

Celkový vývoz květin v roce 2023 se meziročně mírně zvýšil na hodnotu 0,74 mld. Kč. K výraznému poklesu došlo zejména u vývozu upravovaných větví a listů k okrasným účelům a rovněž u vývozu cibulovin a hlíz, přičemž se jedná převážně o reexporty. Naproti tomu se zvýšil vývoz balkónových a hrnkových květin a řezaných květin, které jsou z větší části tuzemské produkce. Vývozy směřovaly především na Slovensko a do Německa, dále do Bulharska, Polska, Maďarska a Rakouska.

Domácí produkce se sice stále zvyšuje, ale nestačí pokrýt poptávku jak v objemu, tak i v širší sortimentu. Dovozy jsou na poptávku schopny reagovat pružněji, a především v širším spektru. Celkový objem vývozu květinových produktů je v porovnání s jejich dovozem stále nízký.

Vývoj dovozů květin do ČR (v tis. Kč)

Kód KN	Název	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024*
0601 1010	Cibule hyacintu v klidu	1 171	1 590	1 460	1 742	4 028	4 602	522
0601 1020	Cibule narcisu v klidu	3 661	4 232	5 055	5 678	7 375	8 036	319
0601 1030	Cibule tulipánu v klidu	5 787	8 306	7 459	8 234	12 262	23 959	6 004
0601 1040	Hlízy gladiolu v klidu	3 666	4 547	4 354	3 991	4 316	3 902	4 201
0601 1090	Ostatní cibuloviny v klidu	24 345	28 153	37 056	35 761	42 060	44 416	34 703
0601 2030	Hyac, tulip, narc, orchid. v květu	123 466	134 739	141 219	168 339	171 775	152 633	107 168
0601 2090	Ostatní cibule a hlízy v květu	22 406	29 307	33 527	39 214	46 581	59 338	46 785
0601	Celkem	184 500	215 531	230 132	262 958	288 397	296 886	199 703
0602 1090	Nekořenovité řízky a rouby ostatní	52 754	56 924	60 636	56 094	50 573	53 631	44 222
0602 9050	Venkovní rostliny jedno a víceleté, ne dřeviny	531 909	610 736	673 308	762 233	883 987	859 595	646 783
0602 9070	Mladé rostliny květin	76 538	79 060	58 994	64 458	73 286	59 654	53 830
0602 9091	Pokožové rostliny kvetoucí	554 406	604 716	560 785	639 881	724 796	792 911	472 302
0602 9099	Pokožové rostliny nekvetoucí	328 116	376 408	399 858	462 442	461 168	475 011	288 512
0602	Celkem	1 543 723	1 738 691	1 753 580	1 985 108	2 193 810	2 240 802	1 505 649
0603 1100	Růže řezané	651 553	666 448	688 231	726 489	786 199	796 564	559 671
0603 1200	Karafiáty řezané	105 720	189 240	98 266	149 786	158 409	125 027	69 621
0603 13 00	Orchideje řezané	28 772	29 188	32 838	41 156	41 752	43 729	13 311
0603 1400	Chryzantémy řezané	215 121	209 991	233 651	266 997	268 583	301 483	158 932
0603 1500	Lilie řezané	51 491	56 911	53 170	68 505	60 533	57 146	39 702
0603 1910	Gladioly řezané	12 431	6 284	8 318	7 831	7 051	6 137	1 915
0603 1920	Řezané pryskyřníky	5 572	3 987	2 944	6 706	6 406	6 590	9 789
0603 1970	Řezané květiny a poupata na kytice nebo k okrasným účelům	731 513	850 442	891 999	1 136 824	1 130 615	1 239 555	880 521
0603 9000	Květiny sušené a upravované	252 154	282 302	297 664	320 040	334 494	303 836	209 912
0603	Celkem	2 054 328	2 361 217	2 307 081	2 724 334	2 794 042	2 880 066	1 943 375
0604 2090	Listí, větve, výhony čerstvé	225 090	247 473	211 526	237 123	267 970	244 992	125 891
0604 9091	Listí, větve, výhony sušené	63 717	57 083	50 320	64 831	54 658	46 980	10 973
0604 9099	Listí, větve, výhony sušené upravované	44 294	40 395	50 362	59 856	59 454	45 928	8 999
0604	Celkem	333 101	346 002	312 209	361 810	382 083	337 900	145 864

Kód KN	Název	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024*
1209 3000	Osiva bylin pro květy	22 722	19 710	20 439	27 130	21 438	28 119	15 628
1209 9991	Osiva květin ostatní	7 119	6 955	9 209	9 366	9 854	12 609	10 956
1209	Celkem	29 842	27 308	29 647	36 496	31 291	40 728	26 584
DOVOZ CELKEM		4 145 494	4 688 749	4 632 648	5 370 706	5 689 624	5 796 381	3 821 175

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Poznámka: * údaje do 6/2024

Vývoj vývozu květin z ČR (v tis. Kč)

Kód KN	Název	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024*
0601 1010	Cibule hyacintu v klidu	645	52	115	93	167	148	0
0601 1020	Cibule narcisu v klidu	520	402	1 300	375	657	420	0
0601 1030	Cibule tulipánu v klidu	2 018	1 199	848	1 035	996	861	0
0601 1040	Hlízy gladiolu v klidu	308	315	413	410	365	367	370
0601 1090	Ostatní cibuloviny v klidu	2 767	3 460	4 289	4 313	4 424	3 571	1 509
0601 2030	Hyac, tulip, narc, orchid, v květu	2 913	890	1 387	1 476	2 015	2 520	3 268
0601 2090	Ostatní cibule a hlízy v květu	137	145	384	1 038	622	949	714
0601	Celkem	9 309	6 460	8 735	8 740	9 245	8 835	5 861
0602 1090	Nekořenovité řízky a rouby, ostatní	0	0	955	243	2 874	3 237	3 596
0602 9050	Venkovní rostliny jedno a víceleté, ne dřeviny	188 120	164 942	179 485	200 537	61 099	100 047	96 087
0602 9070	Mladé rostliny květin	14 126	11 701	1 391	7 310	13 276	5 963	19 590
0602 9091	Pokožové rostliny kvetoucí	53 180	55 300	70 173	83 577	86 755	61 836	18 904
0602 9099	Pokožové rostliny nekvetoucí	14 436	13 113	24 171	40 966	37 487	54 469	31 201
0602	Celkem	269 862	244 420	276 175	332 633	201 491	225 552	169 378
0603 1100	Růže řezané	63 980	46 722	41 911	52 577	65 747	87 124	60 204
0603 1200	Karafiáty řezané	3 480	3 035	1 807	3 636	8 293	9 159	3 117
0603 1300	Orchideje řezané	532	509	284	304	989	1 218	733
0603 1400	Chryzantémy řezané	12 830	27 683	82 956	27 482	9 547	17 810	16 349
0603 1500	Lilie řezané	1 188	1 040	1 063	1 902	2 371	1 953	769
0603 1910	Gladioly řezané	151	111	87	134	191	200	60
0603 1920	Řezané pryskyřníky	37	46	59	74	114	76	55
0603 1970	Řezané květiny a poupata na kytice nebo k okrasným účelům	21 957	13 830	11 299	23 372	30 280	26 569	12 386
0603 9000	Květiny sušené a upravované	54 255	53 621	61 359	77 254	83 461	79 829	42 529

Kód KN	Název	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024*
0603	Celkem	158 409	141 716	200 826	186 734	200 993	223 937	136 202
0604 2090	Listí, větve, výhony čerstvé	6 029	4 061	2 366	9 382	12 663	9 750	3 437
0604 9091	Listí, větve, výhony sušené	2 691	2 612	1 892	3 089	5 345	5 664	3 008
0604 9099	Listí, větve, výhony sušené upravované	215 179	200 604	278 845	297 747	257 135	231 245	2 306
0604	Celkem	223 899	207 151	283 103	310 219	275 143	246 659	8 751
1209 3000	Osiva bylin pro květy	21 312	30 419	21 054	24 863	26 021	21 344	10 685
1209 9991	Osiva květin ostatní	3 990	4 912	6 815	9 662	8 311	10 326	5 132
1209	Celkem	25 303	35 405	27 869	34 526	34 332	31 670	15 817
VÝVOZ CELKEM		686 782	635 153	796 708	872 851	721 205	736 654	336 009

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Poznámka: * údaje do 6/2024

Zahraniční obchod s řezanými květinami

V roce 2022 dosáhl dovoz řezaných květin do ČR hodnoty 2,79 mld. Kč, v roce 2023 se zvýšil o 3,2 % na hodnotu 2,88 mld. Kč. Největším dovozcem řezaných květin bylo tradičně Nizozemsko, odkud se v roce 2023 dovezly řezané květiny v hodnotě 2,05 mld. Kč, což představuje 71% podíl na celkovém dovozu řezaných květin v tomto roce. Dále se květiny dovážely z Ekvádoru (0,22 mld. Kč), Kolumbie (0,14 mld. Kč), Slovenska (0,10 mld. Kč) a Keni (0,10 mld. Kč).

Vývoz řezaných květin z ČR v roce 2022 se oproti předchozímu roku zvýšil o 7,6 % na hodnotu 201,0 mil. Kč, v roce 2023 opět vzrostl – dle údajů celní statistiky ČSÚ – na hodnotu 223,9 mil. Kč, což znamená meziroční nárůst o 11,4 %. Vývoz směřoval zejména na Slovensko v hodnotě 95,5 mil. Kč (tj. meziroční pokles o 10,5 %). Druhým největším odběratelem řezaných květin bylo Bulharsko, kam směřovaly květiny v hodnotě 71,4 mil. Kč (tj. meziroční více než dvojnásobné zvýšení). Mezi další významné destinace patřilo Polsko, Německo a Rakousko.

Vzhledem k vlastní produkci řezaných květin v ČR se jedná převážně o reexporty dovezeného zboží v rámci obchodních řetězců.

Zahraniční obchod s hrnkovými květinami, záhonovými a balkónovými rostlinami

Hrnkové květiny, záhonové a balkónové rostliny jsou druhou nejobjemnější dovozovou skupinou. Od roku 2014 se hodnota dovozu každoročně navyšuje. V roce 2022 vzrostla oproti předchozímu roku o 10,5 % na 2,19 mld. Kč a v roce 2023 se hodnota dovozu opětovně meziročně zvýšila o 2,1 % na 2,24 mld. Kč. Jednoznačně převažují dodávky z Nizozemska, odkud se v roce 2023 dovezlo zboží za 1,45 mld. Kč, což představuje 64,6% podíl na celkové hodnotě dovozu této komodity do ČR. Dalšími významnými dodavateli těchto květin bylo Německo (0,50 mld. Kč), Polsko (0,08 mld. Kč) a Itálie (0,07 mld. Kč), dále rovněž Dánsko a Keňa.

Vývoz hrnkových květin se v roce 2022 v porovnání s předchozím rokem zvýšil o 10,2 % na hodnotu 201,5 mil. Kč. V roce 2023 došlo meziročně k nárůstu o téměř 12 % na hodnotu 225,6 mil. Kč. Hlavními cílovými zeměmi bylo především Slovensko, kam v roce 2023 směřovalo více než 76 % vývozu těchto květin (tj. 172,4 mil. Kč). Dále pak to bylo Německo, Polsko, Maďarsko, Japonsko a Ukrajina.

Tyto skupiny květin mají v produkci květin v ČR tradici a dobré pěstitelské výsledky. Růst jejich vývozu je dokladem dobré kvality.

Zahraniční obchod s cibulemi a hlízami květin

Dovoz této skupiny květinářských produktů do ČR v roce 2022 dosáhl hodnoty 288,4 mil. Kč, v roce 2023 jeho hodnota vzrostla o 3 % na celkových 296,9 mil. Kč. Hlavní dováženou skupinou jsou cibule a hlízy orchidejí, hyacintů, narcisů a tulipánů v květu, která od roku 2012 zaujímá více než 50% podíl na celkovém dovozu cibulí a hlíz do ČR. Hlavním dovozcem je tradičně Nizozemsko, následuje Německo, Polsko a Slovensko.

Vývoz cibulí a hlíz z ČR v posledních letech kolísá. V roce 2022 dosáhl vývoz hodnoty 9,2 mil. Kč, v roce 2023 došlo k poklesu na hodnotu 8,8 mil. Kč. Hlavními cílovými zeměmi bylo Slovensko, Maďarsko, Německo a Rakousko. Vzhledem k vlastní produkci této skupiny v ČR se jedná převážně o reexport dovezeného zboží.

Zahraniční obchod s osivem květin

Dovozy osiv květin do ČR v posledních letech výrazně kolísají. V roce 2022 došlo k meziročnímu poklesu o 14,3 % na hodnotu 31,3 mil. Kč, v roce 2023 naopak k nárůstu o více než 30 % na hodnotu 40,7 mil. Kč. Nejvýznamnějšími dodavateli osiva do ČR jsou Německo a Nizozemsko.

Vývoz této komodity v posledních letech má spíše klesající trend. V roce 2022 klesl vývoz osiva meziročně o 6 % na 34,3 mil. Kč, v roce 2023 došlo k dalšímu poklesu téměř o 8 % na hodnotu 31,7 mil. Kč. Hlavními cílovými zeměmi bylo Slovensko, Německo, Kazachstán a Velká Británie.

ČÁST E – ŠKOLKAŘSTVÍ OVOCNÝCH DRUHŮ V ČR

Současný stav českého školkařství ovocných druhů v ČR

Sezóna 2023/2024 byla v ČR z hlediska odbytu lepší než velmi špatná předchozí sezóna, kdy na trhu nenalezlo uplatnění a bylo proto zlikvidováno cca 10 % objemu produkce ovocných výpěstků. Celoevropská krize v ovocnářství a v těsně na něj navázané školkařské produkce v ČR vyvrcholila v sezóně 2022/2023. V rámci ČR byl v posledních dvou letech u většiny školkařských provozů snížen objem školkování o 10–30 %. Většina velkých školkařských firem v rámci Evropy snížila objem své produkce ještě výrazněji, a to až o 50 %. Vzhledem k objemu neuplatnitelných výpěstků na světovém trhu některé významné školkařské provozy byly nuceny zcela ukončit výrobu (nadprodukce školkařských výpěstků jabloní v EU, včetně klubových odrůd, byla zaznamenána zejména v Itálii, kde přebývalo v sezóně 2022/2023 několik milionů kusů výpěstků). Jiné provozovny, včetně Polska, byly nucené restrukturalizovat výrobu, respektive se soustředit jen na určitý segment trhu. Zlikvidovány byly v EU i rozsáhlé plochy vegetativně množených podnoží (zejména pro jabloně).

Problémy s odbytem výpěstků započaly již v sezóně 2021/2022, s ohledem na omezení v souvislosti s pandemií koronaviru. Přestože v roce 2021 byly ceny ovoce na trhu ještě relativně dobré, přetrvávaly problémy se zajištěním sezónních pracovníků – nové výsadby sadů tak část pěstitelů posunula na pozdější období. Tento počátek velké krize v sektoru se pak podařilo, alespoň v rámci ČR, ještě odvrátit s tím, že objednané výpěstky byly ve většině případů následně vysazeny v roce 2022. V roce 2022 však zasáhla krize ovocnářství velmi výrazně – došlo k prudkému nárůstu cen energií a vstupů (zejména paliv, hnojiv a POR) a zároveň k poklesu ceny ovoce na trhu (zejména hlavního ovocného druhu – jablek). V souvislosti s nastalou situací a nejistými vyhlídkami do budoucna, kdy trh střední Evropy začala ovlivňovat ve vysokém objemu neprodejná velmi levná jablka z Polska, se rozhodla většina ovocnářských podniků zastavit investice do ovocnářství a začít likvidovat nejméně perspektivní sady.

Výsadba nových sadů v ČR se v posledních letech pohybuje na historicky nejnižších výměrách, ročně je obnovováno pouze okolo 100 ha sadů. S ohledem na špatnou úrodu v roce 2023 a fatální propad úrody v roce 2024 ztratily ovocnářské podniky investiční potenciál. Situaci nepomohlo ani navýšení sazeb dotačního titulu IR – restrukturalizace ovocných sadů a zpětný přechod na jednodušší sazbové vyplácení dotace. S ohledem na špatnou rentabilitu ovocnářské produkce pokračuje rovněž pokles výměr ovocných sadů i v dalších zemích západní Evropy, především v Rakousku, Francii a Belgii. Nejvíce byl v Evropě zasažen segment pěstování jablek. Kromě levných položek odrůd krize odbytu poprvé zasáhla i segment tzv. klubových odrůd, jejichž maloobchodní cena propadla v letech 2022–2023 z důvodu výrazného poklesu kupní síly obyvatel až o 50 %. Obdobně byl zasažen i segment bioprodukce, kde prudký nárůst nákladů nepokryval dosahované příjmy. Ke kritickému propadu cen došlo již v dlouhodobém horizontu u červeného rybízu, kde produkční plochy nejsou obnovovány. Zastavena byla i obnova dalších druhů ovoce.

U většiny ovocnářských farem je možné pozorovat v posledních letech tendenci snižování objemu produkce, tak, aby bylo možné produkci prodat napřímo bez nutnosti zásobení supermarketů. V rámci farem také dochází k druhové restrukturalizaci, resp. doplnění sortimentu pěstovaných ovocných druhů pro produkci ovoce určenou pro přímý prodej z farem nebo lze pozorovat náhradu pracovníě náročných druhů (zejména jabloní) druhy ovoce určenými pro mechanizovanou sklizeň. Na zásobení obchodních řetězců ovocem se tak podílí v ČR stále menší počet subjektů.

V posledních dvou letech došlo prakticky ke zhroucení trhu s **výpěstky pro profesionální ovocnářství**. Podle šetření u školkařských firem bylo po skončení prodejní sezóny na jaře 2023 zlikvidováno cca 10 % objemu produkce ovocných stromů a keřů. V souvislosti s nastávající krizí již v předešlé sezóně došlo ke snížení školkování podnoží cca o 30 %. Část produkce výpěstků rovněž zůstala na poli nevydobyta. Na profesionální ovocnářství se tak nadále orientuje již pouze několik podniků, zpravidla navázaných na licence zahraničních (i tuzemských) odrůd.

V rámci segmentu **školkařských výpěstků určených pro neprofesionální použití** byla ještě sezóna roku 2021 velmi dobrá. Nicméně situace roku 2022, provázená rapidním nárůstem inflace, poklesem kupní síly obyvatel ČR a nejistými vyhlídkami do budoucnosti, se na trhu se školkařskými výpěstky určenými pro zahrady projevila velmi výrazně. Vzhledem ke stagnaci trhu nebyla část výpěstků v jarní a letní prodejní sezóně uplatněna na trhu, podzimní objednávky proběhly u některých subjektů jen v mírně sníženém objemu, jarní objednávky roku 2023 v oblasti velkoobchodu nebyly již prakticky žádné. Byl zaznamenán i pokles zájmu o výpěstky v rámci maloobchodního prodeje přímo ve školkách. Část jednoletých výpěstků, zejména slivoní, nebyla vydobyta a byla ponechána ve školkách do další sezóny. Výpěstky založené na podzim musely být likvidovány. Stagnace trhu s ovocnými výpěstky pokračovala až do podzimu 2023, nicméně v průběhu října došlo k obnově poptávky a tradiční odběratelé znovu nakupovali ovocné výpěstky z nové produkce v dostatečném objemu. Do jara 2024 se tak podařilo odbýt většinu připravených výpěstků. Pokles zájmu se projevil i v zahraničí, kdy některé dlouhodobé kontrakty na export do Nizozemska byly v roce 2022 náhle zkráceny o 50 %, zájem o tyto výpěstky se neobnovil ani v sezóně 2023/2024.

Celkově perspektivním oborem zůstává šlechtění odrůd ovocných dřevin. Světové kvality dosahují především odrůdy třešní, ale velmi významné jsou i některé odrůdy jabloní (včetně sloupcovitých) a angreštu (odrůdy odolné vůči hnědému padlí). Specifické vlastnosti pro neprofesionální ovocnářství vykazují i některé novější odrůdy meruněk, broskvoní nebo ořešáku vlašského. K významnému postupu však dochází i u šlechtění odrůd s polygenní rezistencí ke strupovitosti.

Výměra množitelských porostů v ČR dle skupin porostů (ha)

Skupina porostů	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Semenné stromy a keře	12,41	12,51	12,56	11,91	11,82	7,12
Podnože vegetativní a generativní	15,27	21,18	21,91	19,87	21,07	17,50
Matečné roubové stromy a keře	27,11	27,76	25,29	25,83	26,49	25,30
Zaškolkované podnože	72,47	67,19	65,87	74,38	64,88	55,14
Jednoleté školkařské výpěstky k expedici	79,65	101,26	87,23	88,61	92,65	75,06
Víceleté školkařské výpěstky k expedici	94,83	100,11	90,83	77,36	85,86	73,44
Maliník a ostružiník	3,63	3,83	2,09	3,32	3,59	4,08
Jahodník	5,50	11,70	13,02	17,10	13,90	13,91

Pramen: ÚKZÚZ, Sekce rostlinné výroby, Oddělení trvalých kultur

Poznámka: Školkařské výpěstky k expedici = Jednoleté školkařské výpěstky k expedici + Víceleté školkařské výpěstky k expedici

Objem školkařské produkce se v posledních dvou letech snižuje z důvodu krize v oblasti profesionálního ovocnářství i v odbytu školkařských výpěstků určených pro soukromé zahrady. Naproti tomu mírně roste podíl ovocných výpěstků určených do krajiny, zvyšuje se poptávka po výpěstcích pro tzv. agrolesnictví.

Ovocné školky (všechny skupiny porostů, včetně ploch matečnic a podnoží) zaujímaly v ČR v roce 2023 rozlohu pouze 293 ha, zatímco ještě v roce 2019 zaujímaly výměru okolo 350 ha. V roce 2024 se plochy školek zvýšily, ovšem nárůst byl způsoben spíše množstvím nevydobytych a neodbytych partií ponechaných na stanovišti nežli skutečným nárůstem produkčních ploch. Výrazný pokles ploch je způsoben jak poklesem objemu školkovaných podnoží (cca o 30 % v roce 2022 a o 10–30 % v roce 2024), tak produkce osiva ovocných druhů pro produkci generativních podnoží.

Produkce školkařských ovocných druhů v ČR (ks)

DRUH	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Jabloň	1 558 636	1 153 646	1 710 746	1 465 634	1 288 554	1 298 786	1 300 040
Hrušeň	315 749	184 165	232 031	203 898	221 789	215 508	204 548
Třešeň	159 025	115 241	161 389	168 503	189 577	166 701	159 207

DRUH	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Víšeň	124 697	84 755	72 729	67 937	64 632	46 273	42 871
Slivoň	339 814	328 898	338 917	318 524	343 841	368 082	299 445
Meruňka	161 210	124 883	201 307	183 471	187 733	174 810	147 132
Broskvoň	81 856	64 697	63 894	86 694	83 398	119 271	95 006
Mandloň	4 363	2 979	3 937	4 450	12 686	9 902	5 473
Myrobalán – plodový	0	810	885	831	1 350	1 986	1 051
Kdouloň	4 863	1 118	3 453	3 765	4 776	4 402	3 202
Ořešák vlašský	109 867	81 984	131 089	129 517	121 351	103 784	86 567
Angrešt	287 148	178 518	274 472	237 342	217 471	357 772	275 566
Rybíz bílý	75 112	70 537	83 468	82 461	84 847	99 668	65 996
Rybíz černý	184 647	122 892	139 325	142 401	170 228	220 110	187 158
Rybíz červený	247 874	188 241	259 268	249 663	262 580	334 713	292 192
Maliník	361 097	305 136	503 664	260 819	446 244	693 148	341 247
Ostružiník	46 802	16 542	79 703	19 177	29 977	91 781	25 328
Brusnice sp.	1 429 150	1 360 022	2 462 862	1 632 062	1 903 766	1 664 574	1 108 898
Jahodník	8 542 499	7 293 072	9 199 186	12 569 185	10 231 255	7 390 788	10 603 817
Líska obecná	14 880	20 416	694 080	114 063	257 356	510 772	148 512
Kaštanovník jedlý	100	0	0	0	1 000	1 125	2 125
Ribes x (mezidruhová kříženci)	23 228	17 736	20 356	24 374	35 326	44 422	27 207
Rubus x (mezidruhová kříženci)	0	14 248	15 374	23 420	13 531	45 781	7 242
Prunus x (mezidruhová kříženci)	598	4 686	5 420	751	8 515	4 652	5 734
Slivoň japonská (vrbová)	0	674	370	754	729	1 397	112
Meruzalka zlatá – plodová	17	0	171	210	400	3 200	120
CELKEM	14 072 927	11 636 226	16 658 654	17 989 906	16 182 912	13 973 408	15 435 796

Pramen: ÚKZÚZ Brno, Sekce rostlinné výroby, Oddělení trvalých kultur

Produkce podnoží v klasických hrůbkových matečnicích v ČR nadále klesá. V roce 2023 bylo po sklizni zlikvidováno několik matečných porostů jabloňových podnoží. Na jaře 2024 došlo vlivem mrazů k silnému poškození, včetně celkového úhynu matek kdouloňových podnoží. Většina podnoží tohoto typu se do ČR dováží zejména z Polska a Německa, méně již z Nizozemska. V ČR se rovněž udržuje určitý objem produkce generativních podnoží (zejména myrobalán, semenáč Zelené renklódy, mahalebka, hrušňový semenáč, jabloňový semenáč), osivo je však z většiny ze zahraničí, stejně jako část podnoží.

Produkce in-vitro podnoží v souvislosti s celoevropskou krizí v ovocném školkařství a dlouhodobou stagnací v ovocnářství opětovně meziročně propadla asi o 15 % na objem cca 4,5 mil. ks/rok. Po převedení do substrátu jsou in-vitro podnože dopěstovávány do konečné velikosti v Itálii, kde je delší vegetační období vhodné pro dostatečné zesílení produkovaných podnoží.

V souvislosti s poklesem poptávky klesla v roce 2022 meziročně **produkce podnoží** o téměř 24 % na celkových 5,7 mil. ks. V roce 2023 tento trend pokračoval, produkce se meziročně snížila o 4,5 % na 5,5 mil. ks. Byl zaznamenán výrazný propad u podnoží hrušní, jabloní, mahalebky, slivoně, kdouloně a broskvoně. Naproti tomu došlo k výraznému nárůstu produkce podnoží myrobalánu, meruňky, třešní a kříženců Prunusu.

Produkce podnoží pro ovocné druhy v ČR (ks)

DRUH	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Broskvomandloň	0	0	0	0	0	0	0
Broskvoň	27 100	47 790	19 550	53 050	19 114	25 310	18 800
Hrušeň	64 235	145 880	81 935	31 050	65 748	90 700	7 500
Jabloň	1 593 420	1 889 678	1 634 220	1 294 828	1 365 444	1 407 992	915 886
Kaštanovník	0	0	0	0	0	0	500
Kdoulůň	23 213	41 745	32 718	35 925	11 705	27 150	13 847
Mahalebka	13 000	30 000	43 000	17 000	10 000	60 000	20 000
Mandloň	400	0	7 450	44 300	2 400	4 300	0
Meruňka	113 610	161 400	90 000	42 350	5 090	3 925	7 676
Meruzalka zlatá – podnožová	1 311 373	1 290 881	1 530 570	1 173 793	1 033 286	808 195	911 374
Myrobalán	0	990 958	635 500	1 054 590	726 910	721 891	1 111 814
Ořešák vlašský	130 000	97 150	81 300	99 000	71 000	63 000	66 750
Prunus x (mezidruhoví kříženci)	1 300 624	4 672 674	2 275 180	2 978 805	3 735 160	1 846 315	1 973 716
Slivoň švestka	1 249 170	961 468	621 355	289 072	295 450	562 275	288 302
Slivoň japonská (vrbová)	0	32 500	0	0	0	0	-
Třešeň	204 814	132 131	209 660	118 852	172 297	94 487	121 710
Víšeň	0	66 946	15 000	0	15 000	24 134	24 440
CELKEM	6 030 959	10 561 201	7 277 438	7 232 615	7 528 604	5 739 674	5 482 315

Pramen: ÚKZÚZ Brno, Sekce rostlinné výroby, Oddělení trvalých kultur

Vývoj vegetace v letech 2022–2024

Zima 2022/2023 byla velmi netypická. Koncem roku 2022 nic nenasvědčovalo abnormitám, které nastaly hned v lednu roku 2023. V prosinci noční teploty začaly klesat pod bod mrazu, na některých místech se držela slabší sněhová pokrývka. Se závěrem roku 2022 se však již začalo postupně oteplovat, počasí v lednu odpovídalo spíše předjarnímu měsíci březnu. V únoru se sice nevyskytovaly již tak vysoké denní teploty, ale neklesaly ani příliš pod bod mrazu. Časný nástup a předčasné ukončení zimní dormance vyžadovalo včasné odebrání roubů, zejména u meruněk, ale i dalších druhů peckovin a jejich uložení v chladicím boxu. Přes opakované výkyvy teplot vysoko nad nulou střídané s poklesy na 10–15 st. C pod nulou poškodilo – obdobně jako u ovocných sadů – semenné sady meruněk a broskvoní. Duben 2023 byl velmi chladný, s výskytem četných mrazových teplot. V květnu klesaly teploty v období tzv. ledových mužů pod nulu již jen mírně nebo téměř vůbec.

Díky velmi chladnému dubnu a začátku května 2023 se vegetace začala rozvíjet jen pozvolna. Očkovaní rašili prakticky na celém území republiky nevyrovnaně. Zejména u slivoní a jabloní byly zaznamenány

značné výpadky zřejmě z důvodu opakovaných výkyvů teplot v předjaří. Některé odrůdy dalších ovocných druhů byly poškozeny pouze lokálně, ale často velmi výrazně. Zpoždění vegetace se výrazně projevilo na opožděném rozvětvení školkařských výpěstků. U většiny školkařských podniků zůstávaly až do podzimu výrazně slabší zejména porosty jednoletých jabloní.

Velmi netypické bylo v roce 2023 rozložení srážek. V Čechách byly zaznamenány do poloviny dubna velmi výrazné dešťové srážky, poté až do druhé poloviny července zde naopak nebyly téměř žádné. Tato situace zapříčinila rozvoj četnějších houbových infekcí. Velmi vysoké teploty v červnu vedly postupně ke značně se prohlubující deficienci nasycení půdy vodou, což se projevilo nejvíce zejména na zaškolených podnožích. Samotné letní teploty nedosahovaly extrémních hodnot a léto působilo ve srovnání s předchozími, velmi teplými roky pocitově spíše chladnějším dojmem.

Koncem července do poloviny srpna začalo v Čechách vydatně pršet, (některé oblasti byly dokonce zasažené krupobitím), což nakonec umožnilo provést očkování většiny podnoží. Velké škody prakticky na všech podnožích byly však zaznamenány na Vysočině, kde bylo očkování schopno pouze 10 % jedinců. Víceleté školkařské výpěstky prakticky nebyly díky hlubšímu kořenovému systému výrazněji negativně ovlivněny.

Závěr roku 2023 byl velmi teplý. Podzimní vysoké teploty v kombinaci s dostatečnou zásobou vody v půdě z druhé poloviny srpna vedly k situaci, kdy byl opětovně nastartován intenzivní růst vegetativních částí rostlin. Prakticky nedocházelo k přirozenému ukončení vegetace a zpožděny musely být i aplikace přípravků podporujících vyhrábání dřeva a ukončování růstu. K ochlazení došlo až koncem listopadu, kdy se dostavily i velmi intenzivní srážky. Díky dlouhému teplému podzimu proběhlo velmi dobře podzimní školkování podnoží. Pozitivní vliv dlouhé vegetační sezóny se projevil rovněž u jednoletých školkařských výpěstků. Naopak negativně se teplý podzim projevil na prorůstání oček z letního očkování, které pak ještě více umocnilo vysoké škody způsobené v ovocných školkách dubnovými mrazy 2024.

Průběh zimy 2023/2024 byl opět velmi mírný, ovšem s vydatnými dešťovými srážkami. V lednu a první polovině února se teploty pohybovaly obvykle mezi 0–5 st. C bez extrémních výkyvů a s doprovodem značných dešťových srážek. Ve druhé polovině února 2024 se však teploty zvýšily a většina ovocných druhů předčasně ukončila zimní dormanci.

Extrémními teplotními výkyvy se na jaře projevilo zejména duben, kdy teploty často přesáhly +25 st. C. Velmi vysoké teploty prvního dubnového týdne akcelerovaly vývoj vegetace o 3–5 týdnů, což následně vyústilo ve velmi významné škody, způsobené jarními mrazy především na právě narůstajících očkovacích a podnožích. V období od 18.–26. 4. 2024 zasáhl Evropu nebývale silný vpád mrazivého vzduchu ze severovýchodu. Přízemní teploty v tomto období klesaly v produkčních oblastech opakovaně od večerních až do ranních hodin na -8 až -15 st. C. K největším poklesům teplot docházelo na Mělnicku, Slánsku, Lounsku, avšak výrazné škody mrazem byly zaznamenány prakticky na celém území republiky, zejména v Čechách a na střední Moravě. Menší poklesy teplot byly zaznamenány pouze v těsném příhraničí s Rakouskem. Největší plošná poškození byla zaznamenána u prorůstajících očkovanců broskvoní a meruněk a u ořešáku všech skupin porostů, dále pak u roubovaného drobného ovoce, výsevů podnoží, oddělkových matečnic kdouloní a semenných sadů. Lokálně byly zaznamenány vysoké škody i u dalších druhů peckovin a hrušní, ojediněle i u dalších ovocných druhů. Naopak jarní mráz nezpůsobil škody na zelené sadbě jahodníku.

Díky dobré zásobě půdní vody a nástupu vysokých teplot došlo k velmi intenzivnímu růstu výpěstků, které zregenerovaly po jarních mrazech (nebo u nich došlo pouze ke zbrzdění růstu či poškození vrcholové části). Jarní práce ve školkách byly jen obtížně zvladatelné, resp. jejich provedení nebylo zvladatelné v ideální růstové fázi – prakticky najednou muselo být řešeno ošetřování obrostu, podrostu, zapichování opor a vyvazování, v oblastech s těžšími půdami nasycenými vodou ze zimního období i školkování podnoží. Některé podniky nezvládly provedení opravných štěpování.

Další růst školkařských výpěstků v průběhu června, července a srpna byl velmi dobrý. Pozitivně se na překlenutí suchého dubna a května projevila půdní zásoba vody ze zimních měsíců, pouze zaškolkované podnože byly v některých lokalitách zalévány. Letní měsíce se projevovaly typickým počasím

s vysokými teplotami a dosti častým výskytem bouřkových srážek. Několik školkařských závodů bylo zasaženo krupobitím. S ohledem na zkušenosti z posledních let, zejména pak na zkušenosti z předchozí sezóny, kdy docházelo díky velmi teplému podzimu k prorůstáním oček, posunula většina školkařských podniků očkování až na konec července nebo až do srpna. Ve druhé polovině srpna a začátkem září 2024 vládlo velmi teplé a suché počasí, kdy teploty počátkem září přesahovaly 30 st. C. Počátkem druhé dekády září došlo ke zlomovému poklesu teplot doprovázenému dešťovými srážkami v řádu desítek až stovek mm.

Kvalita produkce, vývojové trendy a trh se školkařskými výpěstky ovocných druhů v ČR

Vzhledem k celoevropské krizi v sektoru profesionálního ovocnářství došlo ještě k progresivnějšímu zúžení sortimentu odrůd uplatnitelných v nabídce ovoce supermarketů. Z důvodu velmi nízkých velkoobchodních cen ovoce se v systému uplatní pouze odrůdy vysokého výnosu, pravidelné sklizně, vyrovnaného tvaru, kalibru a vybarvení, atraktivního vzhledu a žádané chuti.

V současné době se tak na trhu supermarketů uplatňuje nejlépe pouze odrůda Gala (novější barevné mutace), která v současné době přináší pěstitelům i nejlepší zpeněžení. Mezi další, ovšem již méně ceněné odrůdy, lze pak zařadit odrůdu Golden Delicious, která však z pozice nejvíce pěstované odrůdy v EU rychle ustupuje. Z odrůd skupiny Jonagoldu je v současné době nakupován pouze Red Jonaprince, ovšem s ohledem na malou odolnost této odrůdy k jarním mrazům a dalším pěstelským problémům nejsou odrůdy skupiny Jonagold prakticky vysazovány nebo jen v malých objemech. V malé míře lze uplatnit na trhu jako samostatnou položku Red Delicious nebo Granny Smith (tato odrůda se však v ČR nepěstuje). Zásadní pokles zájmu o ještě nedávno nosné odrůdy – Bareaburn, Red Idared, ostatní odrůdy skupiny Jonagold, Šampion, Fuji, Rubín nebo širokou nabídku českých rezistentních odrůd – odpovídá i nezájmu profesionálního ovocnářství o výpěstky těchto odrůd nejen v ČR, ale v rámci celé Evropy. Sortiment těchto odrůd (výpěstky) jsou v současné době v Evropě prakticky neprodejně.

Restrukturalizace sortimentu jabloní v zemích západní Evropy na klubové odrůdy projevil v letošním roce i své limity značný pokles maloobchodní ceny a potenciální přechod spotřebitelů na levnější standardní položky. Nicméně trend v obměně odrůdového sortimentu bude pokračovat. V současné situaci dominuje ve výsadbách jabloní zejména odrůda Gala v širší variantě klonů. Naopak v rámci farmářských prodejen je variabilita sortimentu odrůd nabízených ve správné konzumní zralosti benefitem, které nemohou velkoobchodní řetězce zákazníkům nabídnout (celkově je se ovšem jedná cca o 10 % objemu trhu s ovocem v ČR).

U výsadeb pro profesionální ovocnářství se stále ve větším měřítku uplatňují pouze výpěstky nejvyšší kvality, které přinášejí ovoce v co nejkratší době po výsadbě a jsou tak schopné zabezpečit nezbytnou rentabilitu produkce v rámci krátkého produkčního cyklu moderních výsadeb. Tvar „Knipp baum“ se kromě výsadeb jabloní uplatňuje stále více i u profesionálních výsadeb slivoní nebo třešní. Standardem jsou výpěstky s min. 5 výhony, ale výjimkou není ani 7–12 výhonů postranního obrostu. Vyšší kvalita výsadbového materiálu vyžaduje precizní agrotechniku, a kromě využití závlahy a řádné výživy také aplikaci fytohormonů, popř. speciálních antistresorů. S ohledem na klimatické výkyvy, opakované výsadby sad po sadu a stále agresivnější klony některých patogenů (rakovina, phytophthora) se ve větším měřítku uplatňují na trhu výpěstky s mezikmenem, popř. jsou zkoušené nové podnože s lepší adaptabilitou k půdní únavě.

Přetrvávajícím problémem českého školkařství jsou nedostatečné zdroje závlahové vody, alespoň pro překonání kritických období. V profesionálním ovocnářství se stále častěji uplatňují právně chráněné odrůdy, které se s ohledem na postupy držitelů práv k odrůdám stávají, zejména v případě zahraničních odrůd, pro řadu školkařských podniků nedostupnými. Na výsadbový materiál pro produkční ovocné sady se v ČR specializuje jen několik ovocných školek s přístupem k požadovaným odrůdám.

Produkce vyšších kmenných tvarů zejména pro krajinářské účely se stává samostatnou specializací ovocného školkařství, ale stále větší podíl vyšších kmenných tvarů je pěstován i v klasických školkách zaměřených zejména na sortiment výpěstků pro hobby pěstitele. Polokmeny a vysokokmeny se stále častěji využívají ve větších zahradách jako solitéry kombinující okrasný a užitkový prvek. V tomto segmentu se uplatňují jak staré, tak moderní odrůdy s lepší pomologickou hodnotou v kombinaci s dostatečnou odolností vůči chorobám. S novými programy Společné zemědělské politiky nalézají ovocné výpěstky širší uplatnění i v rámci agrolesnických systémů, krajinotvorných sadů nebo krajinných prvků.

Na zahradách přetrvává zájem o pěstování slabě rostoucích forem ovocných dřevin, včetně forem sloupcovitých. Přetrvává rovněž trend spojený se zdravým životním stylem – rozšiřuje se pěstování drobného ovoce, včetně méně známých ovocných druhů a druhů s vysokým obsahem zdraví prospěšných látek (rakytník, černý bez, klanopraška, kustovnice, brusinky, jeřabiny, moruše apod.).

V sezónách 2022/2023 i 2023/2024 se nejvíce projevil pokles zájmu o větší užitkové výsadby čtvrtkmenů či zákrsků pro produkci ovoce ve větších objemech, ať už pro přímý konzum či zpracování na kompoty, džemy, šťávy, destiláty, povidla, sušení apod.

Cenový vývoj školkařských výpěstků ovocných druhů v ČR

Po několikaleté stagnaci cen ovocných školkařských výpěstků začala být řada realizačních cen nadále neudržitelná. Některé školkařské provozy navýšily ceny již před rokem 2021, ale většina školkařských podniků byla nucena navýšit ceny školkařských výpěstků až v souvislosti s nárůstem cen vstupů, zejména energií, paliv, hnojiv a POR, ale především s růstem ceny práce.

Ceny se v sezóně 2021/2022 navyšovaly několikrát obvykle po velmi malých částkách zejména pro segment hobby sektoru a v rámci vlastního maloobchodního prodeje (s částečným ohledem na konkurenční prostředí jak v rámci ČR, tak na nabídku výpěstků ze zahraničí). Nutnost navýšení cen byla dána dlouhodobým podhodnocením cen školkařských výpěstků již v období před rokem 2020. S ohledem na současnou situaci v ovocnářství se řada podniků rozhodla nenavyšovat pro sezónu 2022/2023 ceny výpěstků pro tento segment trhu nebo přikročit k navýšení cen naprosto v minimálním objemu; ke zdražení nedošlo ani v sezóně 2023/2024.

Větší množství podniků posunulo velkoobchodní ceny z minimálních cen směrem k cenovému průměru. Co se týká relativně velkého cenového rozpětí, cenu neurčuje pouze tvar výpěstků, ale i použítá podnož, výše licenčních poplatků a kvalita výpěstků. Ceny in-vitro podnoží se navýšily asi o 15 %, cena oček asi o 20 %.

Na konci jarní prodejní sezóny roku 2022 se začaly na trhu objevovat výpěstky určené zejména pro profesionální ovocnářství, prodávané za podnákladové ceny okolo 2–2,50 €/ks, které byly původem jak z ČR, tak ze zahraničí. V sezóně 2023/2024 již nebyla s ohledem na snížení školkování o 15–50 % nadprodukce školkařských výpěstků v EU již tak vysoká, nicméně i v ČR zůstal podíl neuplatněných školkařských výpěstků, určených pro profesionální i neprofesionální využití, v objemu 100–200 tis. ks.

Ceny zemědělských výrobců školkařských výpěstků ovocných druhů (cenové rozpětí v Kč/1 ks)

Druh	Tvar	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20	2023/24
Jabloň	jednoletý štěpovanec	60-87	60-87	60-87	60-87	75-110
	zákrsek	75-102	75-102	75-102	80-102	95-140
	čtvrtkmen	80-127	85-140	80-127	80-127	100-160
Hrušeň	jednoletý štěpovanec	60-90	60-90	60-90	60-90	80-110
	zákrsek	75-127	75-127	75-127	80-127	95-160
	čtvrtkmen	85-140	85-140	85-140	85-140	100-180
Třešeň	jednoletý štěpovanec	60-100	60-100	60-100	60-100	80-110
	zákrsek	75-120	75-120	80-120	90-120	99-160
	čtvrtkmen	80-140	80-140	80-140	90-140	110-180
Višeň	zákrsek	80-110	80-110	80-110	90-110	99-160
	čtvrtkmen	85-110	85-110	85-110	90-110	110-180
Slivoně	jednoletý štěpovanec	60-95	60-95	60-95	60-95	75-120
	zákrsek	85-125	85-125	85-125	85-125	99-160
	čtvrtkmen	95-125	95-125	95-125	95-125	110-180
Meruňka	jednoletý štěpovanec	75-90	75-90	75-90	90-105	80-140
	zákrsek, čtvrtkmen	85-150	85-145 85-150	90-145, 90-150	90-145, 90-155	99-180
Broskvoň	zákrsek	85-115	85-115	90-115	90-120	105-160
	čtvrtkmen	95-150	95-105	95-150	95-150	-
Angrešt	keř	28-40	28-40	28-40	28-40	39-55
	keř kontejnerovaný	65	65	65	65	80-140
	stromek	45-75	55-75	60-75	60-75	70-100
Rybíz	keř	25-50	25-50	25-50	25-50	35-55
	stromek	45-75	55-75	60-75	60-75	68-100
Maliník	keř	12-25	12-25	15-25	15-25	17-40
	keř kontejnerovaný	35-65	35-65	35-65	35-65	65-100
Ořešák vlašský	špičák	1,20-1,30/1 cm výšky	1,20-1,50/1 cm výšky	1,20-2/1 cm výšky	1,20-2/1 cm výšky	2,0/1 cm výšky

Pramen: Školkařský svaz OU ČR

Poznámka: U in-vitro podnoží činí příplatek 30–55 Kč; min. ceny se nevztahují na právně chráněné odrůdy (cena je vyšší o 5–35 Kč).

Zahraniční obchod ČR se školkařskými výpěstky ovocných druhů

Saldo zahraničního obchodu se školkařskými výpěstky ovocných druhů se od roku 2015 pohybuje v kladných hodnotách. Dovoz školkařských výpěstků ovocných druhů má střídavou tendenci. V roce 2022 dovoz výrazně vzrostl oproti předchozímu roku (o 43 %) na hodnotu 119,2 mil. Kč, avšak v roce 2023 došlo k opětovnému poklesu (téměř o 23 %) na 92,3 mil. Kč. Obdobný vývoj zaznamenal i vývoz školkařských výpěstků ovocných druhů, který se v roce 2022 zvýšil o 40 % na hodnotu 183,2 mil. Kč. V roce 2023 však došlo k poklesu vývozu o téměř 32 % na hodnotu 125,2 mil. Kč.

Školkařské výpěstky ovocných druhů jsou do ČR dováženy z tradičních destinací, a to zejména z Nizozemska, Polska, Německa, Itálie a Maďarska. Domácí výpěstky pak směřovaly především na Slovensko a do Itálie, dále také do Francie, Rakouska a Maďarska.

Celková bilance zahraničního obchodu se školkařskými výpěstky ovocných druhů (v tis. Kč)

Ukazatel	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024*
Dovoz	48 868	32 355	61 450	46 866	83 310	119 166	92 261	52 170
Vývoz	61 438	62 830	81 900	82 206	131 005	183 233	125 189	69 184
Saldo	12 570	30 475	20 450	35 340	47 695	64 067	32 928	17 014

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Poznámka: * údaje do 6/2024

ČÁST F – ŠKOLKAŘSTVÍ OKRASNÝCH DRUHŮ V ČR

Přesné údaje o produkci okrasného školkařství ve světovém i evropském měřítku nejsou předmětem podrobných a pravidelných statistických šetření. Nejucelenější přehled o současném okrasném zahradnictví obsahuje statistická ročenka ALPH. Ta je na základě údajů, zaslaných jednotlivými členskými organizacemi, každoročně novelizována. Od roku 2004 nejsou data ohledně okrasného zahradnictví ani předmětem ročních zpráv o stavu zemědělství EU.

Školkařství a zahradnictví obecně má na našem území velmi bohatou tradici. V našich zemích se počátky okrasného školkařství začaly cílevědomě rozvíjet již od 17. století. České země byly na předních pozicích a naše školky vyvážely svou produkci do celé Evropy. V souladu s rozvojem okrasného zahradnictví jako celku se ve druhé polovině 19. století stále více zahradníků specializovalo na pěstování dřevin. Velká poptávka po dřevinách umožnila nejen specializaci zahradnických firem, ale také podnítila podstatný nárůst nabízeného sortimentu. Světové války a doba komunismu zapříčinily částečný úpadek okrasného školkařství.

Produkty okrasného školkařství slouží celospolečenské potřebě a se změnou klimatu narůstá důležitost tohoto oboru. Školkaři, ať již ovocných či okrasných druhů, jsou velmi specializovanou skupinou množitelů a pěstitelů okrasných, ovocných a lesních dřevin. Výsledky jejich činnosti jsou vidět všude kolem nás ve formě výsadbového rostlinného materiálu. Jejich produkce se používá v sadovníckých a krajinářských úpravách, při ozeleňování měst, škol, společenských prostorů, biokoridorů, při rekultivacích a revitalizacích krajiny, ale i v soukromém sektoru při okrašlování našich domovů.

Celospolečenský význam zeleně při současných klimatických změnách stoupá a zeleň patří mezi základní parametry nových projektů, avšak velké procento školkařských výpěstků se musí do ČR dovážet. Produkty okrasného školkařství mají tu zvláštnost, že jejich hodnota a funkce přetrvává roky, u stromů i generace. Sektor okrasného školkařství by proto měl vždy úzce spolupracovat s odborníky navazujících oborů. Společným cílem je navázat na velmi bohatou zahradnickou historii a produkovat kvalitní rostlinný materiál, který bude oázou a ozdobou každé zahrady či veřejného prostranství.

Současný stav českého školkařství okrasných druhů

V roce 2019 uběhlo již 100 let od založení prvního profesního Svazu školkařů ČR. K této významné události byl vydán Almanach. Svaz školkařů v ČR je nejstarším svazem školkařů v Evropě, resp. s nejstarší doloženou historií. Svaz školkařů ČR, z. s. je profesionální organizace zastupující profesionální okrasné školkaře. Prvotně byl Československý svaz školkařů založen již v roce 1919, v současné podobě existuje od roku 1993. Jeho hlavním cílem je posílit postavení českého školkařství, zajistit potřebnou úroveň oboru a prohlubovat sounáležitost ke školkařskému řemeslu. Neméně důležitý úkol je zvyšovat odbornost školkařů, dohlížet na odborné vzdělávání adeptů pro tento obor a šíření odborných znalostí do povědomí široké veřejnosti.

Členové Svazu školkařů ČR mají svoji produkci zaměřenou primárně na okrasné dřeviny, ale jejich sortiment se prolíná ovocným i lesním školkařstvím. V databázi členů jsou taktéž výrobci substrátů, rolovaných trávníků, výstaviště či výzkumný ústav. Neméně důležitou součástí členské základny jsou odborné a střední zahradnické školy a univerzity, kde je vyučován obor zahradnictví, díky nimž je možno předávat znalosti z praxe nastupující generaci mladých školkařů. Do školkařského oboru vstupují rychlým tempem nové technologie, robotizace a umělá inteligence. Pořizování těchto technologií je však pro tuzemské producenty pro jejich finanční náročnost obtížné a nalezení kvalifikovaných pracovníků ještě obtížnější.

Po valné hromadě Svazu školkařů ČR, která proběhla v únoru 2024, svaz eviduje aktuálně 70 členských firem o celkové výměře více než 782 ha (z toho 3 podniky ze Slovenska), dále 3 univerzitní pracoviště, 3 vysokoškolské provozy, 9 středních škol, 3 spolkové členy a jeden výzkumný ústav.

Dle statistického šetření ÚKZÚZ bylo v roce 2020 registrováno celkem 759 školkařských subjektů, jak ovocných, tak i okrasných o celkové výměře 1 700 ha. Přes 70 % firem pěstuje jak ovocné, tak i okrasné výpěstky současně. Z tohoto počtu je evidováno 455 firem množící okrasný materiál včetně trvalek na celkové ploše přes 1 360 ha, z toho je 1 050 ha volné půdy, 181 ha kontejneroven a 129 ha krytých ploch. V roce 2024 je registrováno ÚKZÚZ celkem 1 104 školkařských ovocných i okrasných subjektů. Velká část převážně drobných pěstitelů však není organizována v žádném svazu nebo sdružení. Skutečnost, že tito pěstitelé nejsou ze zákona registrovaní ve Svazu školkařů či jiné profesní organizaci, sebou nese problémy při získávání a předávání jakýchkoliv informací.

Kvalita výpěstků v ČR je stanovena školkařskou normou. Uvedená norma je zaměřena na výpěstky okrasných dřevin v celém pěstovaném sortimentu a podchycuje u jednotlivých skupin dřevin jejich doporučené velikosti a tvary s ohledem na možné technologie pěstování. Byla zpracována v souladu s přihlédnutím k jakostním normám a pěstební předpisům, které jsou platné v zemích EU. Svaz školkařů ČR poskytuje od roku 2015 záštitu značce „ČESKÁ ROSTLINA“, která má upozornit koncového zákazníka na produkt vypěstovaný v ČR. Čeští školkaři toto logo a etikety u svých produktů používají.

V tabulce níže jsou uvedeny pouze členské podniky Svazu školkařů ČR. Velká část převážně drobných pěstitelů je mimo vyjmenované svazy, tudíž se údaje uvedené z šetření ÚKZÚZ mohou lišit.

Údaje o okrasném školkařství v ČR

Ukazatel	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Počet členských organizací Svazu školkařů	87	86	91	106	107	109	99
Počet pracovníků v členských školkách	975	946	963	954	961	965	950
Výměra ploch okrasných školkařských výpěstků v členských školkách v ha	1 125	1 328	1 400	1 290	1 295	1 292	1 181
Výměra ploch pro produkci dřevin v kontejnerech	270	283	300	309	309	312	285
Výměra lesních školek v ha	1 000	1 000	1 000	969	970	970	975? /980
Výměra kontejneroven v lesních školkách v ha	-	100	100	150	145	147	153

Pramen: Svaz školkařů ČR, uvedeny pouze členové SŠČR

V současné době je zaznamenávána nasycenost trhu se školkařskými výpěstky, především u jehličnatých a listnatých keřů. Odlišná situace je u stromů, kde stále převyšuje poptávka nad nabídkou. Tuto produkci však nelze navýšit díky velké technologické náročnosti a dlouhému cyklu pěstování. Dalším segmentem, který se zvyšuje, je produkce trvalek, kde se daří tuzemskou produkci navýšovat.

Technologické zázemí školkařské produkce v ČR

Perspektivní a konkurenceschopné školkařské podniky jsou vybaveny novou technikou, úzce specializovanou pro potřeby oboru. Skleníkové stavby byly dříve velmi energeticky náročné, byly projektovány především pro potřeby rychlené zeleniny, což je nevhodné pro školkaře. V současné době se již téměř nepoužívají a dochází k jejich odstraňování. V současné tržní nabídce výrobců je celá řada typů skleníků a fóliovníků, které je možno modifikovat na základě potřeb jednotlivých školkařských subjektů. Pěstební kryty jsou již běžně vybavovány dálkově ovladatelnými integrovanými kontrolními a pěstebními systémy, včetně možnosti implementace pro přírodu šetrnějších technologií. Speciálně vyrobené skleníky nebo fóliovníky pro školkaře jsou většinou vybaveny systémy automatického řízení topení, větrání, závlahy, hnojení, ochrany i tepelnými a světelnými clonami. V široké nabídce jsou k dispozici víceplášťové fóliové tunely vyrobené z materiálů s deklarovanou životností fólie 10 a více let.

Součástí školkařských moderních světových a evropských provozů jsou rovněž klimatizované sklady, kde je sadba chlazená a připravena ihned k odběru anebo k následné výsadbě do kontejnerů nebo do volné půdy. V současné době dochází ke stagnaci výstavby kontejneroven. Důvodem jsou obavy z klimatických změn a omezené zdroje závlahové vody.

Školkařská technika i technologie jsou dnes na velmi vysoké úrovni, problémem je však její vysoká pořizovací cena. Zahradnická činnost je v současné době z výše uvedených důvodů náročná a vyžaduje kvalifikovanou pracovní sílu.

Výživa rostlin a přípravky na ochranu rostlin ve školkařské produkci

V současné době není sortiment hnojiv omezen jen na základní typy pro zemědělské plodiny. Na trhu existují speciální hnojiva se složením živin, která vyhovují širokým potřebám školkařů. Jsou to především hnojiva s předem určenou dobou působení (např. od 3 až po 12 měsíců) či pěstitelské substráty v mnoha variantách, specializované přímo i pro jednotlivé rostlinné druhy.

Většina školkařských provozů se snaží omezovat používání přípravků na ochranu rostlin (POR) na minimum a je velice ekologická. Problematická je oblast POR z hlediska integrované ochrany rostlin. V ČR je nedostatek registrovaných POR určených pro minoritní aplikaci ve školkařské výrobě. Každoročně se zvyšuje použití biologických POR. Není řešeno střídání POR k zamezení vzniku rezistentních kmenů na rozdíl od funkčních systémů ochrany školkařských porostů např. v Německu, Nizozemsku apod. Eliminace některých škodlivých druhů však vyžaduje použití chemických POR, které na rozdíl od vyspělých školkařských oblastí Evropy v ČR chybí. Omezené zlepšení situace v oblasti dostupnosti POR nastalo po legislativním zavedení vzájemného uznávání PRO v rámci pásem EU.

Průběh vegetace v letech 2022–2024 v ČR

Poslední roky se vyznačovaly prudkými vzestupy teplot, výrazným suchem, které bylo následně vystřídáno silným ochlazením. Takzvané vegetační mrazy v měsících březen, duben a květen způsobily vždy značné škody na školkařských výpěstcích. Výkyvy počasí způsobují stále větší problémy ve školkařské produkci a jedině budováním technologického zázemí pro retenci vody, ochrana porostů před mrazy a letním úpalem povede k překonání tohoto nepříznivého vývoje. Průběh počasí v podzimních obdobích byl pro školkaře většinou příznivý a částečně tak kompenzoval ztráty tržeb z jarních měsíců. Na celém území republiky se projevuje prohlubující se podzemní sucho a bez budování záchytných nádrží a moderních technologií zavlažování nebude nadále možné školkařskou produkci provozovat.

Jarní suché mrazy, rychlý nástup do vegetace a rovněž přechody z velmi krátkého jara do léta měly velmi silný negativní vliv na růst rostlin jak ve volné půdě, tak i v kontejnerech. Nedostatek srážek v letních měsících značně omezil možnosti listového aparátu rostlin a eliminoval přírůstky.

Celkový průběh počasí a vegetace v období let 2017–2024 je dokladem probíhající změny klimatu. Stále více se projevují jak teplotní, tak srážkové extrémy, které jsou následně střídány extrémně dlouhodobými výskyty sucha, nebo nadměrnými dešťovými srážkami v době sklizně produkce. Projevily se důsledky jarních mrazů, ale také mimořádně vysokých teplot vzduchu, přičemž celkový úhrn dešťových srážek byl pod průměrem. Tyto projevy počasí měly v mnoha směrech negativní dopady na rostliny.

Spotřeba a užití školkařských výpěstků okrasných druhů v ČR

Sortiment školkařské produkce

Sortiment školkařské produkce má proměnlivý charakter. Celoevropský nedostatek na trhu zaznamenávají alejové stromy a díky tomu roste jejich poptávka. Vzhledem k tomu, že se jedná o materiál s dlouhou produkční dobou, nelze v krátkém čase navýšit jejich produkci. Omezeno je také množství výchozího

mladého rozmnožovacího materiálu. Nadále se zvyšuje produkce trvalek, stabilní růst zaznamenávají stálezelené dřeviny. Naproti tomu mírný pokles prodeje v celoevropském měřítku zaznamenávají jehličnany.

V posledních letech dochází také ke strukturálním změnám, které vyplývají z měnícího se systému produkce školkařství. Namísto školky množící velmi široký sortiment v menším počtu jednotlivých partií se dnes školky specializují na podniky čistě „množirenské“ nebo „dopěstovatelské“. Některé školky množí velká množství rostlin roubováním a prodávají rostliny buď jako jednoleté nebo dvouleté roubovance, o které je zájem především v západních zemích Evropy. V ČR poté dochází pouze k dopěstování do větších prodejních velikostí a přizpůsobení klimatickým podmínkám.

Spotřeba školkařských výpěstků

Spotřeba školkařských výpěstků do roku 2021 měla ustálený meziroční nárůst. Od roku 2015 spotřeba okrasných rostlin roste, ale díky stagnaci domácí výroby se zvyšuje podíl dovozu. Největší objemy dosáhly dovozy v letech 2020 a 2021, kdy z důvodu pandemické situace COVID-19 rostla poptávka soukromého sektoru a malých spotřebitelů. Vzhledem k nedostatku investic a pracovních sil nebylo možno poptávku pokrýt tuzemskou výrobou, a tak byla saturována dovozem. Velkým problémem zůstává nedostatečná komunikace mezi investory, realizátory a školkaři o předpokládaných zakázkách. Proto pěstitelé nemají, vzhledem k dlouholetému cyklu pěstování, dostatečný časový plán pro napěstování materiálu v požadovaných velikostech a objemech. Po nasycení trhu v letech 2020 a 2021 nastal v letech 2022 a 2023 mírný pokles poptávky soukromého sektoru a malých spotřebitelů.

Vzhledem k nedostatku investic chybí v ČR specializované školkařské provozy, a proto většina výchozího řízkovaného školkařského materiálu (kromě několika mála velkých školek) je nakupována v zahraničí. Tato skutečnost způsobuje snižování rozmanitosti okrasného sortimentu na trhu, postupnou ztrátu vnitřního trhu, postupnou ztrátu domácích odrůd a odborných znalostí. Výchozí školkařský materiál se prozatím v ČR množí pouze výsevem nebo roubováním.

Cenový vývoj výpěstků okrasných druhů

V letech 2021–2023 došlo ke stagnaci cen u kultur, kterých je na trhu přebytek – jako jsou jehličnaté a listnaté keře. Naproti tomu se enormně zvyšují ceny stromů, jichž je nedostatek. Z tohoto důvodu došlo u některých školkařských subjektů k poklesu vlastní výroby a zvýšení nákupu množitelského materiálu i finálních rostlin určených k okamžitému prodeji. Neúměrně se zvyšují vstupy energií, vody, hnojiv a postřiků. V uvedeném období vzrostly mzdy o téměř 40 %, avšak tržby za školkařské výpěstky se zvýšily jen o 10–20 %. Z toho vyplývá, že veškeré náklady nejdou promítnout do ceny školkařských výpěstků, a tak nezůstávají žádné prostředky na investice a modernizaci výroby. Velkoobchodní ceny školkařských výpěstků na našem i evropském trhu jsou ve velké většině bez výrazných výkyvů a jejich vývoj roste velmi pomalu. Vzhledem k přetlaku školkařské produkce na trhu v letech 2023 a 2024 předpokládáme stagnaci či pokles cen, což může být pro některé podniky likvidační.

Nárůst cen ve školkařské produkci není dán vyšší specializací, ale především drahými vstupy energií, vody, ochranných postřiků, hnojiv, rostoucí cenou půdy, substrátů, ale také využitím nových metod množení a ozdravení (in vitro). Významný podíl nákladů stále tvoří vysoký podíl ruční práce a růst mezd nejen tuzemských, ale i zahraničních pracovníků. Budoucnost českého školkařství, pokud se nezmění podmínky a podpora tohoto velmi důležitého segmentu zemědělské prvovýroby, není optimistická a může se ve velmi brzké době stát, že budeme nuceni velkou část potřeby školkařských výpěstků dovážet.

Školkaři dodávají rostliny pro parky, zahrady, města, ale i na krajinné výsadby jako jsou rekultivace, břehové výsadby a biokoridory. Pro tyto účely jsou vyžadovány autochtonní dřeviny. Nejvíce žádanými dřevinami pro výsadby prvků územního systému ekologické stability (ÚSES) jsou odrostky v kategorii I20+ (120 cm). Absence nastává u výpěstků v kategorii mezi I20+ a alejovými stromy.

Zahraniční obchod ČR se školkařskými výpěstky okrasných druhů

V celkové bilanci zahraničního obchodu výrazně převažuje dovoz. Je to způsobeno dlouhodobým podinvestováním sektoru školkařství a dále špatnou komunikací mezi školkaři a investory. Tím dochází k disproporcii mezi domácí produkcí a spotřebou školkařských výpěstků, což je kompenzováno dovozem. Dovozy realizují především obchodní řetězce, a to ne vždy z vhodných lokalit a v dobré kvalitě. Převládá u nich tendence pohledu na rostlinu jako na spotřební zboží.

Bilance zahraničního obchodu ČR se školkařskými výpěstky okrasných druhů je dlouhodobě pasivní. Od roku 2017 se záporné saldo stále prohlubuje. V roce 2022 vzrostlo na hodnotu 1,22 mld. Kč (tj. meziroční zvýšení o 16 %). V roce 2023 došlo naopak k meziročnímu poklesu záporného salda o 7,7 % na hodnotu 1,13 mld. Kč.

Celková bilance zahraničního obchodu s školkařskými výpěstky (v tis. Kč)

Ukazatel	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024*
Dovoz	781 439	953 339	1 077 478	1 268,1	1 428,4	1 397,1	1 000,6
Vývoz	203 193	189 246	194 313	216,8	209,4	272,0	178,7
Saldo	-578 246	-764 093	-883 165	-1 051,3	-1 219,0	-1 125,1	-821,9

Pramen: Statistika zahraničního obchodu;

Poznámka: * údaje do 6/2024

Dovoz produktů okrasného školkařství do ČR v roce 2023 dosáhl hodnoty 1,40 mld. Kč, oproti předchozímu roku se tak snížil o 2,2 %. Nejvíce dováženou skupinou byly tradičně venkovní rostliny jednoleté a víceleté, které se podílely více než 61 % na celkovém dovozu. Dalším významným artiklem dovozu je skupina mladých a venkovních rostlin. K nejvýznamnějším dodavatelům školkařských výpěstků do ČR patří tradičně Nizozemsko, dále Německo, Itálie, Slovensko a Polsko.

Dovoz je výrazný zejména v oblasti mladého školkařského sadebního materiálu k dopěstování. Velká většina tuzemských pěstitelů tento materiál dováží. Další žádanou skupinou jsou stromy a venkovní keře, poté alejové stromy a skupina výpěstků ve velikosti mezi 120 cm, kterých je u nás trvalý nedostatek. Vzhledem k tomu, že v ČR v podstatě nejsou specializované školky na pěstování mladého materiálu, které by dokázaly vyrovnat propad v dodávkách, dochází u některých druhů k výpadkům produkce. Okrasné rostliny se do ČR dováží především z Polska, Maďarska, Nizozemska a Německa.

Dovoz školkařských výpěstků do ČR (v tis.Kč)

Kód KN	Název	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024*
0602 3000	Rhododendrony a azalky	14 180	17 134	17 695	23 350	23 388	25 745	15 814
0602 4000	Růže celkem	21 036	27 227	34 251	41 259	49 843	60 658	61 776
0602 9045	Rostliny mladé, venkovní	40 172	64 644	58 679	93 487	99 397	90 016	43 588
0602 9046	Stromy, keře, keřiky s holými kořeny	7 039	10 762	10 319	5 266	6 814	13 395	11 266
0602 9047	Jehličnany a stále zelené stromy a keře	45 649	50 679	86 542	106 913	85 163	92 107	42 188
0602 9048	Stromy, keře, keřiky vč. kořenů	121 453	161 183	196 683	231 583	279 793	255 564	179 185
0602 9050	Venkovní rostliny jedno a víceleté, ne dřeviny	531 909	610 736	673 308	762 233	883 987	859 595	646 783
CELKEM		781 439	953 339	1 077 478	1 264 091	1 428 385	1 397 079	1 000 601

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Poznámka: * údaje do 6/2024

V roce 2023 vývoz školkařských výpěstků vzrostl meziročně téměř o 30 % a dosáhl hodnoty 272,0 mil. Kč. Vedle vývozu na Slovensko, kam směřovalo až 64 % školkařských výpěstků, se vyváželo ve větší míře také do Polska, Německa, Maďarska a Rumunska. Nejsilnější vývozní položkou je skupina mladých a venkovních rostlin.

Vývoz školkařských výpěstků z ČR (v tis.Kč)

Kód KN	Název	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024*
0602 3000	Rododendrony a azalky	543	275	58	397	2 470	4 686	3 049
0602 4000	Růže celkem	1 335	1 917	2 659	2 423	4 716	9 085	5 482
0602 9045	Rostliny mladé, venkovní	2 871	11 705	105	197	386	858	115
0602 9046	Stromy, keře, keřiky venkovní s holými kořeny	1 877	19	16	562	1 763	1 467	968
0602 9047	Jehličnany a stále zelené stromy a keře	4 904	4 402	5 702	6 169	24 952	26 216	16 583
0602 9048	Stromy, keře, keřiky vč. kořenů	3 543	6 038	6 288	6 548	113 988	129 627	56 399
0602 9050	Venkovní rostliny jedno a víceleté, ne dřeviny	188 120	164 889	179 485	200 537	61 099	100 047	96 087
CELKEM		203 193	189 246	194 313	216 832	209 374	271 986	178 683

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Poznámka: * údaje do 6/2024

Vydalo Ministerstvo zemědělství
Těšnov 65/17, 110 00 Praha 1
internet: www.mze.gov.cz
e-mail: info@mze.gov.cz

ISBN 978-80-7434-775-7

Praha 2024